

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Iesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin. — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

Cena 50 par ali 50 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik
in sicer ob sredo in soboto

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Brez težav ob koncu šolskega leta

Vse kaže, da letos ne bo tiste neprijetne negotovosti staršev in njihovih otrok, ki so končali obvezno šolanje in bi želeli v uk ali se zaposliti. Pas, ki ga je reforma nekaterim gospodarskim organizacijam krepko zategnila — med drugim se je to poznalo tudi pri minimalnem številu mest za vajence — sedaj popušča.

Letos so delovne organizacije na Gorenjskem prijave 923 prostih vajeniških mest. Tako bodo vsi učenci, ki so letos končali osemletno šolanje in si žele v uk, dobili učna mesta. Težko pa je najti le učna mesta za dekleta, saj je za njih prostih mest le 140. Šolanje pa končuje približno prav toliko deklet kot fantov. Največ je potrebe po vajencih so v kovinski stroki, nato sledi elektro stroka, dalje lesna industrija in gradbeništvo. Dekleta pa se bodo lahko zaposlila le v tekstilni industriji ter obutveni, v storitveni dejavnosti in trgovini.

Po podatkih, ki jih ima komunalni zavod za zaposlovanje, bodo letos lahko dobili učna mesta vsi učenci, ki bi to želeli. Po anketi, izvedeni oktobra lani, želi v uk ali poklicne šole okoli 600 učencev zadnjega razreda gorenjskih osemletk. Vsa prosta mesta, ki so jih prijave gorenjske delovne organizacije, tako niti ne bodo izpolnjena. Po vsej verjetnosti bodo ostala prazna v metalurgiji, lesni, gradbeni in gostinski stroki. Nedvomno je veliko povpraševanje po vajencih, ki se prav sedaj opaža tako v industriji kot tudi v drugih panogah, eden od kazalcev gospodarskega širjenja na gorenjskem področju.

Prav tako veliko je tudi povpraševanje po mladih delavcih starih do osemnajst let. Delovne organizacije bi zaposlile takoj okoli 700 mladih delavcev, medtem ko se je od 2700 učencev na Gorenjskem, ki letos končujejo osemletko, pripraviljenih takoj zaposliti le okoli 400.

Potrebe po mladih delavcih so torej skoraj za polovico večje kot pa je mladih, ki so se pripravljene takoj zaposliti. Tako rekoč brez mladih delavcev bo ostalo gostinstvo. Največje potrebe so v radovljiški občini.

Letošnji maturanti, 181 jih je na Gorenjskem, so se v anketi večinoma odločili za nadaljevanje študija na visokih in višjih šolah, le nekaj se jih je odločilo za takojšnjo zaposlitev. Za delovne organizacije gimnazijci niso posebno zanimivi, čeprav so zelo uporabna delovna sila kljub svojemu splošnemu znanju. L. M.

O predvidenih gradnjah v Kranju

Klub gospodarstvenikov v Kranju bo v petek ob 10. uri v Prešernovi ulici 11/I pripravil pogovor o predvidenih

gradnjah v Kranju. O programiranih objektih bosta govorila direktor Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj Ivo Miklavčič in diplomirani inženir arhitekt Maver Jerkič. Pogovor bo nedvomno zanimiv, saj bo zajel urejanje prometa, izgradnjo avtobusne postaje, Gorenjskega sejma, objekte za potrebe obrti, trgovski center, veleblagovnico, novi stanovanjski soseski Zlato polje ter Planina itd. Zaradi lažje predstave pa bodo prikazali tudi načrte in makete. Klub gospodarstvenikov vabi gospodarstvenike in druge, da se udeležijo tega zanimivega pogovora.

A. Z.

Slovo od revolucionarja

V Škofji Loki so se v soboto, 21. junija, z vsemi častmi poslovili od nenadoma preminulega revolucionarja, starega komunista in udeleženca španske državljanske vojne Ivana Debenca. Pred poslopjem doma borcev, kjer je ležalo pokojnikovo truplo, se je v imenu vseh borcev

od njega poslovil predsednik občinskega združenja ZB NOV Ferdinand Tolar in udeleženec španske vojne Ivan Kreft.

Sekretar občinske konference ZK Anton Polajnar pa je ob odprtem grobu orisal pokojnikovo širino v mednarodnem naprednem, razrednem

gibanju in njegovo domovino, ki je bila prisotna povsod med zatiranimi in ni poznala državnih meja.

Slovesa se je udeležilo več uglednih političnih delavcev iz republiških krogov, med katerimi je bil tudi Boris Zihel, predstavnik občinskega družbenega življenja, delovnih organizacij in ustanov, veliko število borcev s svojimi prapori, ešalon JLA in mnogo občanov.

Osebni dohodki v škofjeloški občini

Pred meseci smo že pisali o ugodnem gospodarskem razvoju škofjeloške občine in o tem, da so malone vsa industrijska podjetja in delovne organizacije povečale svojo proizvodnjo. Povsem logično je bilo pričakovati, da se bo sčasoma to pokazalo tudi v porastu števila zaposlenih in zvišanju povprečnih osebnih dohodkov. Podatki za prvo tromesečje letošnjega leta so napovedi samo potrdili.

Celotno število zaposlenih se je od lanskih 7463 zvečalo na 9091 (velja za april). Povprečni osebni dohodki so narasli za 8%, kar pomeni, da znašajo 1027 novih din. Največje povečanje so zabeležili v industriji (18,9%) in gradbeništvu (16,9%), med gospodarskimi panogami pa v kulturi in socialni dejavnosti (22,2%). Zanimivo pa je, da se je povprečni osebni dohodek uslužbencev družbenih in državnih organov zmanjšal in da so aprila prejeli le 93,2% povprečnih lanskoletnih prejemkov.

Natančnejši pregled zbranih podatkov nam pove, da so osebne dohodke najbolj povečali v podjetju Termika Bodovlje, in to kar za 100% (od 829 novih din v aprilu lani, na 1658 novih din v istem mesecu letos). Podobno je tudi s podjetjem Elek-

tro Kranj, kjer so se osebni dohodki zvišali za 79,8%. Omeniti pa moramo, da navedeni gospodarski organizaciji nista bistveno povečali števila zaposlenih. V slednjem je vsekar prva LTH Škofja Loka, ki je v enem letu — od aprila 1968 do aprila 1969 — sprejela na delo kar 86 novih oseb.

Povprečni osebni dohodki v kmetijstvu so narasli za 10,2%, to pa predvsem na račun kmetijske zadruge. Število zaposlenih se je povečalo le za 2 osebi (od 301 na 303).

In kje je čutiti nazadovanje? Predvsem v gozdarstvu. Delavci te gospodarske panoge so aprila prejeli povprečno 918 novih din, lani ta čas pa 1082 novih din, torej 15,2% več. Število zaposlenih se je povečalo za 42 oseb (od 121 na 143).

—lg

Uspela vaja GRS

Preteklo nedeljo so se na Zelenici zbrali gorski reševalci iz Slovenije in preizkusili sodoben način reševanja iz gora. Akcijo so pripravili gorski reševalci iz Trziča. vg

mešanica kav

EKSTRA

VSAKOMUR PRIJA
KAVA ŠPECERIJA

Minul petek popoldan je predsednik občine Skofja Loka Zdravko Krvina sprejel uslužbenca postaje milice Skofja Loka Andreja Bolčina in Milana Medveda ter jima izročil medalji, s katerima ju je ob 25-letnici uprave javne varnosti odlikoval tovariš Tito. Za dolgoletno požrtvalno delo v tej nevarni službi je bil Bolčina odlikovan z redom dela s srebrnim vencem, Medved pa z medaljo dela. — Foto: F. Perdan

Seja SZDL Jesenice

Jutri popoldne (v četrtek) ob 16. uri bo v sejni sobi skupščine občine Jesenice seja konference SZDL občine Jesenice. Na sejo konference so vabljeni vsi dosedanjí in na novo izvoljeni člani konference. Na dnevnem redu je

poročilo o delu občinske konference, razprava o vlogi in nalogah socialistične zveze, izvolitev novih organov konference ter izvolitev člana republiške konference SZDL Slovenije.

-V

Krajevni praznik KS Goriče

Prihodnjo soboto in nedeljo bodo prebivalci krajevné skupnosti Goriče proslavili svoj krajevni praznik. Tako bo v soboto, 28. junija, popoldan svečana seja krajevné skupnosti in organizacij, po seji pa bo komemoracija pri spomeniku padlih. V nedeljo

ob 11. uri pa bodo v Babnem vrtu odkrili spominsko obeležje Jožetu Čimžarju. V kulturnem programu bodo sodelovali učenci šole Goriče in Trstenik ter šolarji z Britofa. Z Britofom namreč krajevna organizacija Goriče in krajevna organizacija ZB že dlje časa uspešno sodelujeta.

Julija na Stol

Julija sta dva državna praznika; dan borca in dan vstaje slovenskega naroda. Komisija za razvijanje tradicij NOV pri občinskem odboru ZB NOV Jesenice je sklenila predlagati okoliškim borčevskim organizacijam in planinskim društvom, da 22. julija organizirajo množični spominski pohod na Stol.

Jubilejni pohod na Stol sicer organizirajo vsako leto v februarju v spomin na znano bitko Cankarjevega bataljona na vrhu Stola. Vendar se pohoda pozimi udeležijo le okrog 300 planincev, julija pa naj bi se pohoda udeležilo več tisoč prijateljev planin.

J. V.

Z varčevanjem pri Gorenjski kreditni banki

● — DOSEŽETE

visoko obrestovanje hranilnih vlog in deviznih računov;

● — STE ZAVAROVANI

za primer nezgodne smrti (pogoj: navadna vloga 1000 din) in trajne invalidnosti (pogoj: vloga 1000 din vezana na odpovedni rok nad eno leto);

ZATO SE ČIMPREJ VKLJUČITE MED NAŠE VLAGATELJE!

JESENICE ● KRANJ ● RADOVLJICA ● ŠKOFJA LOKA ● TRŽIČ

● — POSPEŠUJETE

gorenjsko gospodarstvo in s tem

● — DVIGATE

svoj življenjski standard

Vsejugoslovanska železničarska stavka

Dne 16. aprila 1920 so priosele Radniške novine: »Danes zjutraj sta izbruhnili dve stavki, kakršnih doslej v Jugoslaviji nismo še nikoli doživeli, stavka železničarjev na vseh progah državne in Južne železnice ter stavka brodarkega osebja vse rečne plovbe na Savi, Donavi in Dravi. Ves promet na vseh železniških progah in plovnihih rekah je obstal. Stavkati je začelo okrog petdeset tisoč delavcev. Neposreden povod za stavko je dalo ministrstvo za promet s kršitvijo »Protokola sporazuma, sklenjenega 27. oktobra 1919 med ministrstvom za promet in med Zvezo prometnih in transportnih delavcev in uslužbencev Jugoslavije.« Ministrstvo za promet, ki mu je načeloval dr. Anton Korošec, je samovoljno razveljavilo omenjeni sporazum in hotelo uveljaviti Začasni pravilnik, ki je hkrati določal nižje mezde za delavce pri železnici. V času, ko je draginja nenehno na-

raščala, je razumljivo, da je tak samovoljni ukrep naletel pri delavstvu na ogorčen odpor. Kakor lahko povzamemo iz takratnega časopisja, je vladal posebno težaven položaj med delavstvom in uslužbenci Južne železnice (v Sloveniji!), ki je bila v rokah kapitalistov in ki zanjo ni veljal niti protokol sporazuma, marveč so tuji lastniki plačevali delavcem in uslužbencem še mnogo nižji zaslužek kakor pri državnih železnicah. Najhuje so bili zaradi tega prizadeti upokojeanci Južne železnice, ki so kakor poročajo takratni časopisi, morali mnogokrat celo prosjati, če so hoteli živeti. Zato je Zveza transportnih delavcev zahtevala, naj ministrstvo za promet prisili delničarje Južne železnice, da bi leti izenačili plače delavcem in

uslužbencem pa tudi pokojnine z delavstvom, uslužbencem in upokojeanci državne železnice. Toda železničarski sindikat je naletel na gluha ušesa prav tako kakor v zahtevi po ponovni uveljavitvi Protokola sporazuma s to razliko, da bi ta listina uveljavila tudi železničarske zahteve po višjem zaslužku v skladu z naraščajočo draginjno. Zato je bilo delavstvo, zaposleno v prometu primorano svoje pravice braniti s stavko, ki je po svojem razmahu in revolucionarnosti kazala, da bo prerasla v revolucijo.

Tudi na Jesenicah je tiste dni dišalo po revoluciji. Kakor v Trbovljah, kjer je prišlo do tridnevne trboveljske sovjetske oblasti, so se tudi na Jesenicah pripravljali na prevzem občinske uprave

v svoje roke. Na svojo stran so dobili tudi nekaj vojaštva, stacioniranega na Jesenicah, in se pripravljali na spopad z vojaštvom, ki ga je že prve dni stavke poslala oblast na Jesenice, in z nacionalisti, ki so se stavili temu vojaštvu na razpolago. Do revolucionarne akcije pa ni prišlo, ker jo je vodstvo v Ljubljani odklonilo in — kakor lahko povzamemo celo po pisanju Ujedinjenja in kasnejšega Rdečega prapora — imelo take akcije kot provokacijo. Jeseniško vođstvo, ki je tajno pripravljalo prevzem oblasti na Jesenicah, je 24. aprila 1920 poslalo v Ljubljano Cirila Koširja zaradi direktiv. Ta pa se je vrnil z novico o žandarmerijskem pokolju nad delavci na Zaloški cesti v Ljubljani, kjer je v krvi obležalo trinajst mrtvih delav-

cev, 24 težko ranjenih in 40 lažje ranjenih. Med težkimi ranjenci jih je še nekaj umrlo za ranami, tako da so je število žrtve dvignilo na sedemnajst mrtvih.

Kljub terorju, mobilizaciji železničarjev in uporabi vojaškega in žandarmerijskega aparata proti stavkajočim se je stavka nadaljevala in se zaključila šele 29. aprila 1920, ko je ministrstvo za promet moralo pod pritiskom javnega mnjenja popustiti: Korošec je objubil, da bo upošteval železničarske zahteve in je privolil v takojšnja pogajanja. Toda ta njegova objuba je bila samo taktična poteza buržoazije ki je potrebovala časa za svojo konsolidacijo, da bi lahko začela ukrepati proti revolucionarnemu razpoloženju jugoslovanskih množic in zadala odločilni udarec zlasti komunističnemu gibanju, v katerem je videla svojega največjega nasprotnika.

M. Klínar

Obremenitev gospodarstva

Na seji občinskega odbora sindikata storitvenih dejavnosti na Jesenicah so med drugim razpravljali tudi o pogojih gospodarjenja. Na seji so izrazili nezadovoljstvo zaradi vse večje obremenitve gospodarstva. Bogo Frištik je v poročilu med drugim dejal:

»Tri jeseniška trgovska podjetja so 1965. leta plačala 14,5 milijona S din obresti na poslovni sklad, lani pa že 30 milijonov S din. To povečanje znaša prek 100 odstotkov.

Cprav pričakujemo ukinitve teh obresti, ki so dohodek federacije, pa so v teku že priprave za uvedbo novega, oziroma pred leti že obstoječega davka na dohodek.

Vse pomembnejši postaja tudi prispevek za uporabo mestnega zemljišča, ki se je v treh letih povečal za 300 odstotkov. Podobno je tudi z vodnim prispevkom, da o dodatnem prispevku za socialno zavarovanje ne govorimo, ki ga skoraj vse delovne organizacije plačujejo po najvišji možni stopnji.

Na vseh konferencah in kongresih družbenopolitičnih

organizacij pa slišimo, da moramo gospodarstvo razbremeniti, da bo sposobno širiti svojo dejavnost. Deklarirana načela in dejanja očitno niso v skladu (seveda na škodo gospodarstva).

J. Vidic

Kmetovalci in sadjarji!

Prodamo večje količine rabovjev od piva, ki so primerni za transport in uskladiščenje sadja in poljskih pridelkov.

Informacije

na upravi podjetja

VINO,
Kranj,

Mladinska 2,
tel. 21336

Dopisna delavska univerza Ljubljana razpisuje

VPIS V DOPISNE SOLE

- osnovnošolsko izobraževanje (5., 6., 7. in 8. razred)
- administrativna šola (dveletna)
- pripravljalni oddelek za vpis v tretji letnik štiri-letne administrativne šole
- ekonomska srednja šola
- tehniška šola (za strojno, elektrotehniško, lesno-industrijsko in kemijsko stroko)
- delovodska šola (za strojno stroko)
- poklicna šola kovinarske stroke

VPIS V DOPISNE TECAJE

- tečaj nemškega in italijanskega jezika
- tečaj tehniškega risanja
- začetni tečaj knjigovodstva z analitično evidenco
- tečaj finančnega knjigovodstva
- tečaj za skladiščenje
- tečaj za kontrolorje in predelavce v kovinarski stroki
- tečaj za varnost pri delu
- tečaj za letno preverjanje znanja iz varstva pri delu

VPISUJEMO V JUNIJU, SEPTEMBRU
IN OKTOBRU

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko zvedeli iz prospekta, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

SVOJ NASLOV NAPIŠITE S TISKANIMI CRKAMI.

Za prospekt pošljite 2 dinarja na naslov:

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA,
Parmova 39, telefon 316-043, 312-141, poštni predal 106.

ŠE JE ČAS
za oskrbo z lignitom—

za
soncem
greje
najceneje
velenjski
lignit

do zime pridobi
na kvaliteti!

RUDNIK LIGNITA VELENJE

Seja skupščine občine Kamnik Gospodarstvo in investicije

KAMNIK, 24. junija — Kljub obširnemu dnevnemu redu so se odborniki obeh zborov kamniške občinske skupščine najdlje zadržali pri pregledu kamniškega gospodarstva v letošnjih petih mesecih in pri investicijah kamniških gospodarskih organizacij. Pri tem je treba poudariti, da je kamniško gospodarstvo v letošnjih petih mesecih doseglo dobre rezultate, saj se je vrednostni obseg proizvodnje povečal kar za 125,6 odstotka v primerjavi z enakim lanskega obdobjem. Kamniška industrija letos tudi ni imela težav pri oskrbi z reprodukcijskim materialom, večje težave imajo le s kupci, ki ne izpolnjujejo dovolj hitro svojih obveznosti. Sploh je problem plače-

vanja dobavljenih izdelkov pereč v industrijskem kombinatu Svit in rudniku kaolina Crna, kjer so terjatve do kupcev večkrat ogrozile tudi samo likvidnost podjetij.

Na seji so direktorji kamniških gospodarskih organizacij seznanili odbornike tudi z investicijskimi vlaganji v letošnjem letu. Ob tem moramo omeniti, da gre v veliki večini za lastna sredstva gospodarskih organizacij in le v manjši meri za kredite denarnih zavodov. Odborniki obeh zborov kamniške skupščine so na seji med drugim potrdili tudi delovni poročili občinskega sodišča in medobčinskega javnega tožilstva ter lovsko gospodarske načrte.

VIII G.

Dopisna delavska univerza Ljubljana razpisuje

VPIS V DOPISNO EKONOMSKO SREDNJO SOLO

Vpisujemo v juniju, septembru in oktobru.

Kandidati, ki se vpišejo v juniju, imajo možnost polagati izpite v septembru.

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko zvedeli iz prospekta, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

SVOJ NASLOV NAPIŠITE S TISKANIMI CRKAMI.

Za prospekt pošljite 2 dinarja na naslov:

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA,
Parmova 39, telefon 316-043, 312-141, poštni predal 106.

Predstavljamo vam:

BPT Tržič

Tržiška bombažna predilnica in tkalnica se ponša z dolgoletno tradicijo, saj je bila ustanovljena že leta 1885. V tem tržiškem kolektivu dela danes 1500 zaposlenih, lanskega leta poprečni mesečni zaslužek pa je znašal 815 dinarjev. Lani so proizvedli za 80 milijonov svojih izdelkov — v glavnem posteljnine, njihov letošnji načrt pa predvideva enako proizvodnjo. Znano je, da je slovenska tekstilna industrija v precejšnjih težavah in tudi v BPT priznavajo, da proti težavam niso imuni. Tako so se lani precej ukvarjali s številnimi zalogami, poleg tega pa imajo težave tudi pri izvozu. Kot nam je dejal direktor tržiške bombažne predilnice in tkalnice Janko Lončar, predstavlja za njih izvoz določeno breme. To pa predvsem zaradi tega, ker morajo zaradi premostitve številnih carinskih ovir pristati na manjšo prodajno ceno. Zaradi tega se srečujejo tudi s problemom pomanjkanja sredstev za sklade in po besedah direktorja, so s tem dejstvom najbolj nezadovoljni.

V. G.

Z odkritja spominske plošče Šiškovim pod Smarjetno v Stražišču. — Foto: F. Perdan

Občina najela posojilo za pokopališče

Nerazumljive in neodgovorne so govorice, da pokopališča ne bo

Zbora kranjske občinske skupščine sta na skupni seji minuli četrtek s tremi glasovi proti in šestimi vzdržanimi sklenila, da občina pri Gorenjski kreditni banki v Kranju najame 28,5 milijona starih dinarjev (polovico predvidene investicije) posojila za gradnjo pokopališča na desnem bregu Save. Res pa je, da so odborniki s precejšnjim negodovanjem razpravljali o gradnji pokopališča. Vendar pa vzrok za negodovanje ni bil zaradi predloga, da se najame posojilo, marveč zaradi različnih mnenj in komentarjev prebivalcev na terenu.

Nedvoumno je bilo namreč poudarjeno, da so se prebivalci za gradnjo pokopališča na desnem bregu Save zavzemali toliko časa, dokler ni bilo treba začeti odplačevati samoprispevka, ki znaša za vsakega posameznika 12 tisoč starih dinarjev. Čeprav smo že sredi leta in bi moral biti prvi del pokopališča zgrajen do konca tega leta, so prebivalci od predvidenih 28,5 milijona starih dinarjev do 18. junija letos vplačali šele 2.862.735 starih dinarjev.

Na seji so povedali, da na terenu prebivalci razpravljajo, da pokopališča ne bo, ker je zemljišče, na katerem bo

pokopališče, menda rezervirano zaradi sorškega podzemnega rezervoarja pitne vode za ljubljansko področje. Nadalje nekateri prebivalci vztrajajo, da bodo plačali samoprispevek, ko bodo pokopališče začeli graditi; nekateri pa celo zatrjujejo, da bodo prispevek plačali, ko bo pokopališče zgrajeno.

Tako so na seji poudarili, da takšne in druge izjave kažejo na to, da občinska skupščina zavira gradnjo pokopališča. Takšno mnenje pa so na seji odločno zavrnili in poudarili, da so nerazumljive in neodgovorne govorice, da pokopališča ne bo.

»Da pokopališče bo in da ne nastopajo nikakršne ovire zaradi vodnega rezervoarja, so bili prebivalci obveščeni že na zboru volivcev. Sanitarji in drugi organi so ugotovili, da pokopališče ne bo vplivalo na rezervoar talne vode. Zato menim, da je treba iz slepe ulice in naj se prebivalci dokončno odločijo ali so za ali proti pokopališču. Gre namreč za to, da jih dogovor oziroma sklep o samoprispevku obvezujejo, da določeni samoprispevek tudi plačajo. Prav bi bilo, da gradnjo pokopališča že enkrat črtamo z dnevnega reda sej občinske skupščine,« je na seji poudaril predsednik Slavko Zalokar.

Podobna mnenja so povedali tudi drugi odborniki. Skratka: Res bi bil že skrajni čas, da bi nehali z razpravami o gradnji pokopališča na desnem bregu Save. Vedeti je namreč treba, da gre za širši dogovor, ki ga je z odlokom utrdila tudi občinska skupščina. Zato pokopališča ne bo le v primeru, če prebivalci ne bodo spoštovali dogovora o samoprispevku!

Obvezo, ki nam jo je naložil sklad, smo izpolnili. — Glede cest III. reda pa moram povedati, da so bile poškodbe tako velike, da smo jih uspeli odpraviti šele do 10. junija. Če bi jih namreč hoteli prej, bi morali najeti nove delavce, ki pa jih kasneje ne bi mogli zaposliti. — Razen tega pa moram pripomniti, da se bodo posamezne poškodbe pojavile, vendar pa jih bomo skušali čimprej popraviti.

Za cesto I/1a Jesenice—Kranjska gora pripravljamo projekte in smo jih za prve kilometre že poslali v potrditev na Cestni sklad SR Slovenije. Druge pa bomo končali šele do konca julija. Če bi Cestni sklad del projektov potrdil že prej, bomo tudi z deli lahko prej pričeli. Vendar pa moram povedati, da sredstva za celotni odsek še niso zagotovljena. A. Zalar

Sprašujemo

direktorja Cestnega podjetja Kranj inž. Franca Rihtaršiča

»Letošnja zima je na gorenjskih cestah povzročila precejšnjo škodo. Da bi le-to čimprej popravili, je republiški cestni sklad naložil cestnim podjetjem, da morajo do 1. maja letos popraviti vse ceste I. in II. reda.

Tovariš direktor, vaše podjetje je do tega roka skoraj v celoti opravilo vsa dela. Kako pa je s popravilom cest III. reda? Te ceste na Gorenjskem še vedno niso vse zakrpane. Razen tega pa nas zanima, kdaj boste na odseku ceste Jesenice—Kranjska gora položili vrhno plast asfalta?

»Točna je ugotovitev,« da je letošnja zima povzročila veliko škodo na gorenjskih cestah. Zato bo naše podjetje močno prizadeto, saj smo do konca maja porabili že 80 odstotkov sredstev za vzdrževanje. Tako bomo morali močno zmanjšati letno vzdrževanje cest

Opozorilo pod Šmarjetno

Velika prireditev, ki je bila v nedeljo v Stražišču pod Šmarjetno ob odkritju spominske plošče vsem štirim možkim iz družine Šiškovih, je po svojem programu, še bolj pa po izvedbi odjeknila kot opozorilo zlasti mladini, da brani naše skupne priborjene pridobitve in v obrambi miru prepreči, da bi se še kdaj kaj takega ponovilo, kar je v osvobodilni vojni doživela družina Šiškovih in mnoge druge.

Predsednik krajevnega združenja ZB NOV Stražišče Franc Medja je v svojem govoru spomnil na 50. obletnico KPJ in SKOJ ter ob tem omenil delež stražiških komunistov, borcev in aktivistov v zadnji vojni. Zatem je odkril spominsko ploščo na graščini oziroma na hiši, kjer je takrat stanovala družina Šiškovih. Nastopila je godba na pihala, pevski zbor domače šole Lucijana Seljaka z izbranimi in z občutkom podanimi recitacijami, ki so mnoge ganile do solza.

Počastitev spomnu Šiškovim in ob tem vsem žrtvam tega dela Kranja se je začela

že v soboto zvečer s tabornim ognjem. Osrednje prireditve v nedeljo pa so se udeležili predstavniki vseh družbenopolitičnih organov občine Kranj, delovnih organizacij in ustanov, ki so pred ploščo položili vence. Petindvajset praporov krajevnih združenj borcev te občine se je poklonilo spomnu padlim. K. M.

Prvič nesklepčni

Vroč ponedeljek in pa dopustniški junij so bili najbrž krivi, da se je na skupščini komunalne skupnosti zavarovanja delavcev Kranj zbralo samo 22 odbornikov ali dobra tretjina. Nesklepnost ni reden pojav na tej skupščini, saj se jim je to zdaj zgodilo prvič. Nekateri odborniki so menili, da je bila majhna udeležba med drugimi tudi posledica sklepa, da se seje sklicujejo tudi popoldne.

Zmenili so se, da se bodo spet zbrali na seji v začetku septembra.

Ivan Debenc

Če katero, je lahko slovensko ljudstvo upravičeno ponosno na svoje španske borce. Slovenci smo majhen narod, vendar nas je bilo v vrstah španske republikanske vojske prek 400. Se ko smo bili v Španiji, je to ugotovilo Vrhovno poveljstvo internacionalnih brigad, katerega generalni komisar je bil Luigi Longo, današnji generalni sekretar komunistične partije Italije. Dognalo pa je tudi to, da smo Slovenci v primerjavi z drugimi narodi dali sorazmerno največ borcev proti fašizmu na španskih tleh, dali smo jih toliko kot na primer Bolgari, čeprav jih je 7 milijonov, nas pa komaj četrtnina toliko. Torej je bil naš napor širikrat večji v času NOB, ko smo bolj proti združenemu fašizmu nadaljevali na domačih tleh.

Sirom po Španiji je preko 200 grobov slovenskih borcev. Zanje vedo le tisti, ki so se leta 1936 vključili v internacionalne brigade. Med takimi je bil tudi tovariš Debenc. V Španiji se nisva srečala. Toda kdor se je boril z ramo ob rami s Kočem Popovičem, kot se je boril Debenc, je moral biti zelo pogumen in discipliniran borec. Debenc pa je bil tak, saj ga je že zelo zgodaj začela vzgajati partija, že leta 1928 ga je sprejela v svoje vrste — ko je delal v Nemčiji. Tri leta pozneje je odšel v Sovjetsko zvezo, kjer se je zaposlil v rudniku Dombasa. Kmalu so ga poslali nazaj v Nemčijo, od koder je kot že omenjeno, takoj v začetku državljanske vojne odšel v

Španijo. Skoraj je ni fronta, na kateri se ne bi udeležil bitk vse do zadnje. V bojih je bil tudi hudo ranjen. Po umiku iz Španije v Francijo 1939. leta, so ga internirali skupno z drugimi pripadniki internacionalnih brigad v zloglasnih francoskih taboriščih. Tu se mu je posrečilo priti 1944 med francoske partizane. V njihovih vrstah se je bojeval do septembra tega leta, ko je odšel v Pariz in nato v Bari v Italijo, kjer se je vključil v V. prekomorsko brigado. Z njo se je kot njen politični komisar bataljona udeležil odločilnih bojev v Jugoslaviji.

Oktober 1945 se je demobiliziral in sprejel delo v rudniku v Trbovljah in pozneje v Krmelju, od leta 1953 dalje pa je bil direktor opekarne Prelesje Sentrupert pri Mokronogu. Debenc je bil nadvse skromen, vendar zelo ponosen človek. Nikomur ni dovolil, da bi zaničeval ali omalovaževal borce. To je pokazal tudi v zadnjih mesecih življenja, življenja, ki je bilo vse posvečeno borbi za pravice delovnega človeka, borbi za njegovo narodno in socialno osvoboditev, življenja, ki se je tako nepričakovano utrnulo ob 50-letnici ustanovitve partije, ki ji je bil zvest do kraja, ona pa se mir je med drugimi oddolžila z visokim odlikovanjem, ki ga je prejel od predsednika republike. Vsi njegovi sobojevniki iz Španije in iz prekomorskih brigad ga bomo ohranili v trajnem spominu. Slava Ivanu Debencu!

Seja zborov delovnih skupnosti kranjske skupščine

Razprava o združevanju podjetij

Na predzadnji seji obeh zborov kranjske občinske skupščine (minuli mesec) je bilo postavljeno odborniško vprašanje, kako je s predvideno združitvijo podjetij gradbene obrti ter Vodovoda in Komunalnega servisa Kranj. Odbornik, ki je postavil to vprašanje, se je takrat odločno zavzel za uresničitev tega priporočila, zapisanega v resoluciji in smernicah razvoja kranjske občine. Hkrati pa je dobil tudi odgovor, da bo o tem ta mesec razpravljala zborov delovnih skupnosti občinske skupščine skupaj s predstavniki vseh omenjenih podjetij.

Ta razprava je sklicana za jutri (četrtak) popoldne. Na dnevnem redu jutrišnje seje je namreč razprava o združitvi podjetij gradbene obrti ter Vodovoda in Komunalnega servisa. V drugi točki dnevnega reda pa bodo odborniki razpravljali o usklajevanju samoupravnih predpisov delovnih organizacij z ustavnimi in zakonskimi spremembami.

Ce pogledamo smernice o družbenem planu razvoja kranjske občine v letih 1966 do 1970, opazimo, da je za razvoj obrti navedena potreba po gradbenem obrtnem podjetju. V podjetju naj bi bile skupine zidarjev, pleškarjev, instalaterjev, klepar-

jev, ključavničarjev itd. Zbrani podatki kažejo, da sedanja podjetja Steklarstvo, Pleškarstvo, Kamnoseštvo, Servisno podjetje in delovne enote Komunalnega servisa, ki opravljajo gradbeno dejavnost, niso povsem kos dokaj živahni gradbeni dejavnosti v občini v zadnjih letih. Predvideno novo podjetje pa bi laže organiziralo dela na novih gradnjah in jih izvajalo v konkurenčnih rokih ter po konkurenčnih cenah. Enakega mnenja je tudi svet za industrijo in obrt pri občinski skupščini, ki poopira jutrišnje razpravo.

Predlog, da se preučijo možnosti za združitev podjetja Vodovod in Komunalni servis Kranj, pa je zapisan v letošnji resoluciji gospodarskega in družbenega razvoja kranjske občine. S predlagano združitvijo bi namreč omogočili racionalnejše poslovanje in izkoriščanje zmogljivosti. Razen tega pa bi se z združitvijo povečala tudi vlaganja za razvoj vodovodnega in kanalizacijskega omrežja ter drugih komunalnih naprav v občini, je ugotovljeno v gradivu za jutrišnje sejo zborov delovnih skupnosti s predstavniki omenjenih podjetij v kranjski občini.

A. Zalar

Skupščina stanovalcev o investicijskem in tekočem vzdrževanju hiš

Pretekli teden je bila na Jesenicah skupščina stanovalcev na kateri so razpravljali o poročilu stanovaljskega podjetja in izvajanju investicijskega ter tekočega vzdrževanja.

Stanovaljsko podjetje Jesenice je bilo ustanovljeno decembra 1965. leta. Stanovaljsko podjetje je po zakonu obvezno, da ohrani nezmanjšano vrednost sklada stanovaljskih hiš, ki so mu ga vlagatelji prenesli v upravljanje. Poleg tega mora stanovaljsko podjetje skrbeti za redno vzdrževanje sklada stanovaljskih hiš ter za njegovo obnavljanje v obsegu, ki je določen s programiranjem podjetja in ki ga omogočajo samo stanarine oziroma najemnine poslovnih prostorov. Obveznost podjetja, da ohrani nezmanjšano vrednost hiše, pa je v sedanjih pogojih mogoče le kar zadeva finančno vrednost, v nobenem primeru pa ne v fizičnem obsegu zaradi neskladja med cenami stanovaljske gradnje in revalorizirano vrednostjo, ki je osnova za izračun stanarine in gospodarskega poslovanja stanovaljskega podjetja.

Stanovaljsko podjetje Jesenice upravlja 3155 stanovaljskih enot in 43 poslovnih prostorov v skupni vrednosti 13 milijard starih dinarjev. Od 3155 stanovaljskih enot jih je kar 2254 ali 71,7 odstotka novih oziroma zidanih v zadnjih dvajsetih letih.

Poseben problem so stare stavbe. Za vzdrževanje starih

stavb porabi stanovaljsko podjetje več denarja kot ga dobi od stanarine od teh hiš. V jeseniški občini je 171 stanovanj v upravljanju pri stanovaljskem podjetju, ki so starejše od 80 let. V barakah je še vedno 54 stanovanj. Nekatera stanovanja na področju železarn (npr. na Fužinski cesti) ne ustrezajo niti minimalnim pogojem za normalno življenje. Lani so porušili 11 stanovanj, v stanovaljski sklad pa je bilo vloženih 195 novih stanovanj.

Od stanarin so lani zbrali 490 milijonov S din. Hišni sveti so za tekoče leto vzdrževanja porabili 45 milijonov S din, stanovaljsko podjetje pa za investicijsko vzdrževanje 238 milijonov S din (od tega denarja je 75 milijonov namenjenih za nakup ali gradnjo novih stanovanj).

Inž. Vičarjeva, direktor stanovaljskega podjetja, je na skupščini stanovalcev povedala, da za nakup novih stanovanj ostane bore malo denarja, ker plačujejo visoke anuitete za železarno in občino.

Razprava na seji skupščine stanovalcev je bila živahna, toda enolična. Le redki so se dotaknili splošnih problemov, večina pa je navajala težave stanovalcev hiše, v kateri stanuje neki občan. Slabe strehe, krhki dimniki, poškodovani zlebovi, vodovodna in električna napeljava je bila predmet razprave večino članov skupščine stanovalcev. Stanovalci so zahtevali, naj stanovaljsko podjetje poostri kontrolo nad izvajalci obrtniških del, ki dela izvajajo po nalogu stanovaljskega podjetja.

J. Vidic

TEMELJNA IZOBRAZEVALNA SKUPNOST TRZIEC

razpisuje

za šolsko leto 1969/70

6 štipendij

za študij na srednjih, višjih in visokih šolah.

Višina in pogoji za dodelitev štipendije so določeni s pravilnikom o štipendiranju in kreditiranju dijakov ter študentov.

Kandidati naj svoje prošnje vložijo na Temeljno izobraževalno skupnost Trzivec v 15 dneh po objavi razpisa. Prošnji je treba priložiti zadnje šolsko spričevalo in potrdilo o skupnih dohodkih družine.

Obisk v železarni KESTAG v Borovljah

Železarski sindikat med najmočnejšimi

Preteklo soboto so se na obisku v Borovljah na Koroškem mudili člani sindikalne podružnice tržiške tovarne kos in srpov. Kot smo že poročali, so si ogledali proizvodni proces v starem in novem delu železarne Kestag, potem pa so se s sindikalnimi funkcionarji iz železarne pogovarjali o delu sindikata in o pravicah borovljskih železarjev. S člani sindikalne podružnice tržiške tovarne kos, in srpov je bil tudi avtor pričujočih vrstic, namen sestavka pa je opisati položaj borovljske železarne in dejavnost sindikata v tem podjetju.

Železarna Kestag, ki je največja tovarna v Rožni dolini na Koroški — 700 zaposlenih, je državno podjetje, ki deluje v sklopu koncerna Alpina, ta pa ima okoli 30.000 zaposlenih. Pravzaprav je proizvodnja Kestaga omejena na predelavo jekla, ki ga dobivajo iz železarne Donavit, imajo pa valjarno, obrat za izdelavo bodoče žice, cinkarno, žebeljarno in jeklene žice pa izdelujejo tudi gostinško in pisarniško opremo. Omenili smo, da Kestag dobiva lito železo iz železarne Donavit, letos pa so začeli

tudi poslovno sodelovati z železarno na Jesenicah. Na Jesenice vozijo rudo iz Borovlj, nato pa z Jesenic vozijo surovo železo v Borovlje in ga nato predelujejo.

Kestag ima pravzaprav dva proizvodnja dela, stari in novi. Medtem ko je prednost proizvodnje v starem delu železarne v tem, da so predelavo železa specializirali, pa je v glavni adut novega dela v visoki moderniziranosti. Novi del železarne, graditi so ga začeli leta 1957 in je bil zgrajen 1966. leta, je postavljen na 18.000 kvadratnih

metrov površine, veljal pa je 120 milijonov avstrijskih šilingov. Omenimo naj še to, da Kestag tudi precej izvažata, zlasti svoje žebelje, ki jih izdelajo 6000 ton mesečno. Najmanjši žebelj je dolg 3 mm, največji pa 30 cm.

2% OD PLACE ZA SINDIKALNO ČLANARINO

Železarji oziroma delavci iz Kestaga so vključeni v enega izmed 16 strokovnih sindikatov v Avstriji, in sicer v sindikat železarjev in rudarjev. Ta sindikat štejejo za najmočnejšo sindikalno organizacijo v Avstriji in je po splošnih ocenah v rokah socialistične stranke. Sindikat železarjev v Kestagu vodi Otmar Rantisch, njegov namestnik je Wili Weizer, medtem ko blagajniške posle opravlja Pepi Hafner.

V razgovoru z omenjenimi sindikalnimi funkcionarji v

Kestagu smo izvedeli, da člani sindikata prispevajo za članarino dva odstotka od svojega zaslužka. Zaradi precej visoke članarine je razumljivo, da lahko sindikat precej močno nastopa proti družbi v borbi za pravice delavcev. Člani sindikata dobivajo dodatek na službena leta (to samo v državnih podjetjih), božični in velikonočni dodatek ter dodatke za dopust, stanovanje in kurivo.

BETRIEBSRAT ALI OBRATNI DELAVSKI SVET

V okviru koncerna Alpina, ki kot rečeno šteje okoli 30.000 zaposlenih, se srečamo tudi z neko vrsto delavskega samoupravljanja. Konkretno v Kestagu imajo kot upravni organ tako imenovani Betriebsrat, kar bi po naše pomenilo obratni delavski svet, medtem ko ima celotna Alpina centralni delavski svet — Centralarbeitserrat. Če spregovorimo o pristojnosti omenjenega organa upravljanja v Kestagu, potem moramo zapisati, da ta organ do določene mere lahko vpliva na politiko odpuščanja in sprejemanja delavcev, če pa pride do kakšnega večjega pro-

blema, potem pa delavski sindikat nima preveč močnih rok. Sicer pa se tudi v samem Kestagu delavski sindikat večkrat »udari« s sindikatom uslužbencev. Sam predsednik sindikata železarjev v Kestagu Otmar Rantisch, ki je obenem tudi predsednik obratnega delavskega sveta delavcev, mi je zatrjeval, da niti on ne ve, koliko plače dobi vsak mesec direktor Kestaga.

Za konec naj povem še to zanimivost, da smo se ravno med obiskom železarne prepričali, da sindikat le nekaj pomeni. Izmena pri pečeh — v železarni menijo, da je to najtežje delovno mesto — je namreč zahtevala še enega delavca. Uprava je njihovim zahtevam nasprotovala in delavci in njihov sindikat so nekaj dni prej štrajkali, za dan našega obiska pa so ravno napovedali protestni sestanek. Čeprav sam ne razumem nemščine, sem lahko iz živahnega dialoga med obratovodjem in skupino delavcev razbral, da ne bo šlo brez hudih besedi in da bodo delavci vztrajali pri svoji zahtevi.

V. Guček

Matura je končana. Se ena generacija mladincev prestopa prag zrelosti. Temu primerne so tudi svečanosti ob podelitvi spričeval. Slika prikazuje maturante škofjeloške gimnazije, ki sta jim njihov pevski zbor in recitatorska skupina minuli petek na zaključni slovesnosti v galeriji Loškega muzeja priredila bogat kulturni spored. Se prej jih je sprejel tudi predsednik občine Škofja Loka Zdravko Krivina. — Foto: F. Perdan

Iz kamniške gimnazije

Na kamniški gimnaziji se je v začetku šolskega leta 1968-1969 vpisalo 224 učencev, kar je do zdaj največje število in za 63 več kot pred 11 leti. Med letom jih je izstopilo 7, tako da jih je bilo ob koncu šolskega leta v osmih oddelkih 217, od tega 76 dijakov in 141 dijakinj. Ob koncu šolskega leta je izdelalo 184 dijakov ali skoro 85%. V zadnjih letih je to najboljši uspeh (lani 80,4%). Z odličnim uspehom je izdelalo 25 dijakov, s prav dobrim 49, z dobrim 96, z zadostnim pa 14. Popravni izpit bo v avgustu opravljajo 29 dijakov, in sicer 18 iz enega, 11 pa iz dveh predmetov. Razred bodo morali ponavljati 4 učenci. Iz domžalske občine je bilo na kamniški gimnaziji 60 dijakov, dva sta bila od drugod, ostalih 155 pa iz kamniške občine. Pouk je bil v dveh izmenah. V dopoldanski izmeni je bilo 116, v popoldanski pa 111 dijakov.

Odlični dijaki kamniške gimnazije so: v prvem razredu Marija Bardorfer in Helena Šimenc (obe iz Mengša), Martina Bernot, Janko Homar, Mira Humar, Veronika Kopic, Ciril Oblak in Fani Trobevšek; v drugem razredu Branislava Cedilnik in Marjetka Hribar iz Domžal, Jožica Rženičnik iz Mengša, Mirta Juvančič, Silva Potočnik, Darinka Slesbir in Ivanka Špenko; v tretjem razredu Damijan Bergant, Marjan Fabijan, Alenka Možina, Srečo Podbevšek in Marjeta Prešeren; v četrtem razredu Marlenka Jamšek, Olga Juteršek, Danica Lavrinc, Jožica Miklavčič in Marija Vavpetič.

V zadnjih dveh letih presečna izredno dober uspeh v prvih razredih. Iz osnovne so se prihajajo zelo dobro pri-

pravljene učenci, ki se tudi v gimnaziji uspešno uveljavljajo. To je brez dvoma zasluga učiteljskega kadra in osnovnih šolah v kamniški in domžalski občini. Čeprav so prvi razredi najštevilnejši, je vendar uspeh v teh razredih skoro najboljši.

V obeh četrtilih razredih je bilo letos 52 učencev. Od teh jih je izdelalo pet z odličnim, 13 s prav dobrim, 26 z dobrim in 1 z zadostnim uspe-

hom. Šest jih bo opravljalo popravni izpit v avgustu. Zaključni izpiti so se pričeli 11. junija pred izpitno komisijo, ki ji predseduje direktor gimnazije prof. Zvone Verstovšek. Spričevala bodo razdelili v nedeljo, 22. junija, ob 8. uri zjutraj v avli gimnazije, kjer bo kratek kulturni program. Najboljši dijaki bodo nagrajeni. K zaključku šolskega leta so vabljeni tudi starši.

J. Smolnikar

Po obisku Varažincev na Bledu ter pri Šobcu

S psmijo in plesi po Jugoslaviji

Minulo soboto in nedeljo so se mudili na prijateljskem obisku pri Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij občine Radovljica člani delavskega kulturno-umetniškega društva SLOBODA iz Varaždina. V tem času so priredili dva koncerta S PSMIJO IN PLESI PO JUGOSLAVIJI, in sicer v soboto v festivalni dvorani na Bledu, v nedeljo popoldan pa na gozdni jasi pri Šobčevem bazarju v Lescah. Koncerta sta zbudila mnogo zanimanja zlasti med obiskovalci gorenjskih turističnih krajev kot tudi med domačini.

Kulturno-umetniško skupino SLOBODE iz Varaždina sestavljajo moški in mešani pevski zbor, tamburaški orkester, folklorna skupina ter instrumentalni trio. V skupnem prizoru iz Gotovčeve opere Ero iz onega sveta pa je skupaj z gosti nastopil tudi orkester glasbene šole iz Radovljice pod vodstvom Jožeta Ažmana in Antona Noča.

Spored, ki so ga pripravili gostje iz Varaždina za obisk

na Gorenjskem, je bil zelo pester, zanimiv in izviran. Tako narodni plesi kakor tudi vokalna predstavitev narodnih pesmi so izražali nekakšen prerez jugoslovanske ljudske ustvarjalnosti. V izvedbi Varaždinskih umetniških skupin je doživelo to izročilo tudi neko svojstveno in zelo značilno interpretacijo. Nedvomno največ navdušenega odobravanja je doživela sklepna točka iz Era ter narodni ples iz Makedonije biljana. Posamezne skupine so se med seboj vsebinsko ter žanrsko lepo dopoljevale. Umetniški vodja zbora za glasbeni del je dirigent Zvonko Ivek, koreograf ter vodja folklorne skupine Franjo Zelcnjak, vodja tamburašev Božidar Ostojčič in vodja instrumentalne skupine Zdenko Vujasinovič. Po zaslugi umetniških vodij kot tudi celotnega osemdeset članskega zbora je koncert S psmijo in plesi po Jugoslaviji zelo uspel. Občinstvo je izvajalce nagradilo z odobravanjem.

SLOBODA Varaždin je osrednja kulturna amaterska

V Kranju razstavlja Zora Vladen-Zavrnik

Ze nekajkrat letos smo v kranjskih galerijah pozdravljali ob otvoritvah razstav goste, ki so razstavljale z različnih likovnih področij, spomnimo se samo keramike Marije Orthaber in grafike Alene Antonove iz Češkoslovaške. Tokrat razstavlja slikarka Zora Vladen-Zavrnik, rojena v Zagrebu, kjer je tudi pričela študirati slikarstvo na likovni akademiji, toda druga svetovna vojna ji je preprečila študije dokončati. Po letu 1945 jo srečamo v Mariboru, kjer še danes živi in deluje. V Mariboru je Zora Vladen-Zavrnik obiskovala Pedagoško akademijo, in sicer oddelek za likovni pouk. Studij je nato še spopolnjevala s študijskimi potovanji po raznih deželah in pa pri slikarju Maksu Kavčiču, ki ji je bil spodbudnik in učitelj večsto let. Pravi v Mariboru se je tudi prvič pojavila pred javnostjo z razstavo, ki ji sledi še razstave v Zagrebu leta 1968, v Dubrovniku in Ptujju istega leta ter v Novem mestu letos. Te biografske notice naj bodo samo uvod v razstavo, ki jo nocoj odpiramo. Slikarka Zora Vladen-Zavrnik je razstavila dvajset del, ki jim je vsem značilen rahel melanholičen zven osamljenosti, pa naj so snovno vezani na motiv katedrale (ki jih je na razstavi osem) ali na ikone (razstavljenih je sedem) ali pa na drugo motiviko. Tudi če bi že uvodoma ne slišali za slikarkino poreklo, je vendar v njenih delih toliko nečesa, kar lah-

ko opredelimo samo kot vpliv Zagreba, ki je s svojo akademijo, kjer so študirali mnogi naši slikarji, močno vplival na slovensko umetnost, predvsem v smislu prenosa pariške fovistične smeri s prekvašitvijo z domačimi klicami vsebine, kar naj bi pomagalo dvigniti opozicijo proti enostranskosti tradicionalnega nemškega vpliva. Katedrale Zore Vladen-Zavrnikove kažejo na obvladanje slikarskega materiala, s katerim ustvarja podobo, ki ji je vir zanimanja realistično otipljiv predmet, ki ga relativno poenostavi do tistega efekta, ko ji celotna podoba zapoje v molovski lestvici osamljene melanholije. Čeprav so ikone snovno vezane na drug motiv, učinkujejo enako; predvsem pa prevladuje plastična modelacija z umirjeno in diskretno zastrto ter kontemplativno čustvenostjo. K vsemu je treba prišteti še močno navezanost na strukturalizem na barvne in tonске odose, na poenostavljanje in abstrahiranje danega motiva in slikarkino delo je razgrnjeno pred nami na tisti umirjeni in zreli stopnji, ki je zadovoljna z doseženim smotrom, medtem ko smo mi gledalci prikrajšani za razvojno pot, ki je bila potrebna za dosego prikazanega cilja.

A. Pavlovec

Po uspelem koncertnem nastopu v Celovcu, v nedeljo, 22. junija bo mladinski mešani zbor gimnazije Kranj imel samostojni koncert tudi v Kranju. Koncert, ki bo v četrtek 26. junija, ob 20.15 v Delavskem domu (koncertna dvorana), bo združen s svečano podelitvijo diplom letošnjim gimnazijskim maturantom.

Vabljeni!

KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT, SKLADIŠČE KRANJ (bivši Beksel)

obveščā

potrošnike krmil, da ima stalno na zalogi razna krmila za:

- kokoši nesnice in piščance
- krave molznice in tele
- prašiče
- koruzo v zrnju, žrot, pšenico itd.

Cene zmerne
Dostava hitra

Lani so obiskali Varaždin pevška zbora iz Kropa in Podnarta, ter folklor iz Gorij pred štirinajstimi dnevi je nastopila na veliki mednarodni prireditvi godb na pihala in narodnih ansamblov v Varaždinu folklorna skupina iz Bohinjske Bistrice. Oktobra letos bo še en obisk v tem kraju. Skupine je ZKPO že določila. J. B.

»Ne smemo jih kar tako pozabiti«

Minuli četrtek je bilo v domu upokojencev srečanje osemdesetletnikov

Dvaindvajset jih je bilo. Dvaindvajset mož in žena sivih glav, ki so jim leta upognila hrbte ter razorala obraze. Zbrali so se v prostorni sobi kranjskega doma upokojencev, zbrali, da bi ob kozarcu vina pokramljali o časih, ko svet še ni vedel za letala in nebotičnike, za prometne konice, vesoljske ladje in mini krila. Gledal sem jih, to četico dedkov in babic, in bilo mi je kar malce nerodno. Kako tudi ne! Po osem križev so si že oprtali na pleča, marsikaj so videli, marsikaj doživeli in človek, ki se je rodil pred komaj četrto stoletja, lahko ob njihovih bogatih izkušnjah samo spoštljivo molči.

Srečanje osemdesetletnikov — ki sem mu prisostvoval minul četrtek popoldan — je organizirala krajevna skupnost Kranj center. Prireditelji so povabili vse Kranjčane, stare 80 ali več let. Prišlo jih je, kot že rečeno, dva-

indvajset — sedem možakov in petnajst žena. Dobra kapljica in krepak prigrizek sta sprva bolj molčečim slavljencem kaj kmalu razvezala jezike. Ko je bilo razpoloženje na višku, so vstopili gostje srečanja, učenci po-

sebne šole. Venček slovenskih narodnih in recitacije, s katerimi se je predstavila skupnica, so na marsikatero postarano lice privabili solze ganjenosti. Ni kaj reči, pedagoga Martina Bidovec in France Gruden sta svoje varovance dobro izurila.

Po končanem kulturnem sporedu, še preden se je oglašil harmonikarjev meh — njegove poskočnice so v hipu razgibale omizje — sem poprosil za besedo predsednika sveta krajevne skupnosti Kranj center ing. Valenčiča.

»Srečanje osemdesetletnikov smo prvič priredili lani. —

Upam, da bo sčasoma postalo tradicionalno. Tudi naši najstarejši meščani zaslužijo malo pozornosti. Mnogo so darovali za skupnost, ne smemo jih kar tako pozabiti.« je povedal.

Dovolite, da vam udeležence srečanja predstavim tudi poimensko. To so Neža Gašperin, Helena Kosiša, Franc Marčič, Milivoj Muraja, Franc Prestor, Josip Varabca, Jera Zupanc, Josipina Levčnik, Janko Ravnik, Matvez Bevk, Franja Kump, Ernest Kump, Angela Nadžar, Marija Peremš, Neža Skarabut, Marija Korošec, Ana Kristančič, Viktorija Savnik, Marija-Katarina Sabothy, Jožefa Zakrajšek in Leopoldina Kuster. Najstarejši med njimi je Franc Martinjak, rojen leta 1879 v St. Jakobu na Korškem. Kljub tolikšni starosti je še vedno čil in zdrav, belih, a gostih las in porjavlega obraza. Devet križev nosi, prisodil pa bi mu jih največ sedem.

»Ja, kaj naj vam povem o sebi? Morda to, da sem bil med 1. svetovno vojno v Galiciji ranjen in da še danes čutim posledice. Poškodovana noga me včasih boli.« se je razgovoril možak. »Po poklicu sem bančni uslužbenec. V Kranju živim že od leta 1922. A kako je bilo včasih, sprašujete? Veste, včasih smo tudi z malo denarja dobro shajali, za danes pa tega ne morem trditi.«

In sem zvedel, da ima vsega 65 starih tisočakov pokojnine ter da morata z ženo paziti na vsak dinar, če hočeta zdržati do naslednjega prvega.

Najstarejša izmed predstavnic ženskega spola je Angela Nadžar, 86-letna upokojena učiteljica. — Cele generacije otrok so šle skozi njene roke. Ubadala se je z njimi v Opatici, Kočevju, Ljubljani in Kranju.

»Kočevja, kjer smo morali poučevati v nemškem jeziku, zlepa ne bom pozabila. Kje da je bilo najlepše? Ne vem. Morda v Ljubljani. Na eni izmed tamkajšnjih šol sem bila namreč med leti 1922 in 1948 upraviteljica.«

Potlej je še pristavila, da se danes otrokom godi mnogo bolje kot nekdanj.

»Njega dni smo bili zadovoljni že s kosom kruha in jabolkom, sedaj pa miadni zlepa ne moreš ustreči. Samo poglejte, kako so oblečeni! Saj sploh ne ločiš, kdo je kmet, kdo pa gospod! Ja, in tudi drugače se je marsikaj spremenilo. Nobenega berača več ne vidiš, čeprav so bili včasih nekaj vsakdanjega. Kar je res, je res: kdor danes hoče delati, mu ni hudo. Vsakdo lahko zasluži toliko, da spodobno živi. In še to: za stare ljudi se nekdanj nihče ni brigal, puščali so jih vnmara. Današnji upokojenci smo deležni precej več pozornosti.«

Osem desetletij in še devetega pol teži Angelo, toda kljub temu noče odložiti knjig. Še vedno poučuje nemščino, privatno, na domu sicer, pa vendar... Voščil sem ji obilo sreče in ji zaželel, da bi se čez leto dni znova videla.

»O, brez skrbi, prihodnjič bo spet tukaj, trdna je kot dren.« so pritegnile njene sosedbe ob mizi. Potlej sem se poslovil, ne želeč jih motiti pri kramljanju. I. Guzelj

Zgodba o deset let starem francoskem Kranju ali obisk v mestecu La Ciotat na Azurni obali

3

Ne, žal je zdaj prisotna samo neka široka zavest o tej naši medmestni zvezi, ki je pa ne moremo dovolj izkoristiti...« je sklenil Graille in mi pokazal pismo, ki ga je one dni prejel iz Marceilla. Slo je za ustanovitev provansalsko-jugoslovanskega društva. »Take stvari dokazujeja, da zanimanje za Jugoslavijo nasploh raste...« V krajevnem časopisu Provencal sem obenem bral važno turistično predavanje o Jugoslaviji v bližnjem letovišču v Cassisu.

Pogovarjali smo se o kulturnih izmenjavah. Kranjska muzejska razstava in gostovanje pevskega zbora z orkestrom sta baje v La Ciotatu dobro uspela. »Toda, ko so želeli, da bi organizirali koncerte v okolici, smo morali povedati, da mi nismo koncertna agencija in da nasploh pri nas v pokrajini ni zanimanja za kulturne nastope. Ljudje v Franciji so glede tega zasičeni.« Vzel sem to na znanje, čeprav sem imel v La Ciotatu občutek popolne kulturne praznine. Gledališča nimajo; trije kinematografi so vsa kultura. Na nekem nočnem lokalu sem sicer bral, da »plešejo faradole«, a folklorne skupine nimajo; pač pa mestno godbo na pihala, ki »igra tudi operne in operetne skladbe in ki bi rada prišla enkrat na gostovanje v Kranj, če bi za to dobila sprejemljive pogoje...« Ne da bi se vmešaval

v politiko kulturne izmenjave, bi bilo najbrž vredno enakovredno pomisliti, če bi bilo tudi za tako godbo na pihala v Kranju, ki ni brez mnogih kulturnih prireditev, dovolj zanimanja. Glede morebitnega gostovanja krajevnega muzeja iz La Ciotata, ki naj bi s svojo razstavo v Kranju vrnil obisk Gorenjskega muzeja, je ciotatski muzejski ravnatelj Deidier prireditev odsvetoval, ker se boji, da bi se pri prevozu njegovi eksponati poškodovali. Gre namreč za vsakovrstne krhke starine, od maket starinskih ladij do zbirk školjk in metuljev...

Bilo je tudi govora, o morebitnem gostovanju kranjskih športnikov, zlasti plavalcev, je nadaljeval župan Graille, »a vse to stane...« In dodal je, da znašajo letni stroški občine La Ciotat za povezavo s Kranjem okrog 15.000 frankov, kar bi bilo približno za nakup dveh manjših avtomobilov...

Bil sem ganjen, ko sem na zaglavju pisemskega papirja odbora za pobratenje videl grafično lepo natisnjen embleme jugoslovanske zastave s petokrako med francosko in angleško kokardo, toda v pomenku z županom in tudi sicer v vseh drugih razgovorih, sem dobil vtis, da vsi mislijo precej poenostavljeno: »Pri nas imamo v občini velike finančne težave posebej v zadnjem času zaradi davčnih sprememb, medtem ko so občine pri vas bogate; sploh v socializmu država in občina lahko plačata vsakomur vse, denar ni več problem...«

Ko smo pozneje sedeli pri odličnem kosilu v restavraciji turističnega hotela Provence Plage, sem moral ugotoviti, da tudi o jugoslovanskem gospodarskem sistemu v bistvu ne vedo veliko. Zupan je bil zadržan, pač pa so se poleg Vialla kosila udeležili še občinska svetnika Jean B. Barral in Antoine Andreo, oba višja uslužbenca v ladjedelnici, prvi odgovoren za občinsko povezavo z mestom Singen, drugi pa s Kranjem, ter podjetni gospodarstvenik Paul Guicén, nekdanji občinski referent, ki je začel s svojo lastno agencijo za zaposlovanje kvalificirane delovne sile ter svojim gradbeno industrijskim podjetjem in, ki je bil — v finančnem pogledu — tudi naš gostitelj. A čeravno je bil le-ta kot turist že večkrat v Jugoslaviji; čeprav je bil dobrodušni gospod Andreo, tipičen Provansalec, ki igra v mestni godbi tudi sam klarinet, navdušen nad svojim lanskim obiskom v Sloveniji; čeprav je Barral šef ladjedelniškega gradbišča in poznavalec mednarodne politike, so ob mojem povpraševanju, zakaj ne bi mogli v okviru pobratena razviti tudi nekoliko bolj konkretno gospodarsko izmenjavo, dali razumeti, da je to najbrž težko, ker je v Jugoslaviji »gospodarstvo pod državno kontrolo«. Govorili so o »planiranju; vprašali, kako »recimo, krožnik, ki ga je tovarna izdelala, pride do potrošnika«; zanimali se, kako je možna konkurenca; ko je eden med njimi omenil, da Iskra izvažajo svoje izdelke celo v Ameriko, se jim je to zdelo sila čudno, ko še francoski izdelki čez Ocean le s težavo prodajo... Skratka: mislim, da bi bilo poleg folklorne v vzajemni prijateljski zvezi treba enkrat tudi dejansko razčistiti pojme o gospodarskih strukturah in stvarnih možnostih svobodnega trgovanja v vzajemnem interesu.

Piše Bogdan Pogačnik

NEVIDNE MREŽE

IVAN
JAN

(Odlomek iz povesti »MRTVI NE LAŽEJO«)

3

— Narobe? Kaj bi moglo biti narobe? Vsi vemo, da imaš tam doli otroke?

— Tako mislim za vse, kar nam ne bi moglo koristiti. Če bi tisti papir res rad videl, ti ga prinesem drugič. Zdaj je tema! Filip je še otipaval listnico in nazadnje potegnili iz nje sliko. Podržal jo je pred seboj in kot bi se v temi razločil obraze, strmel vanjo.

— Slika z otroki pa imam. Škoda, da se nič ne vidi.

Vendar jo je pomolil Aleš, ki je tam komaj razločil tri nejasne postavice, nato jo je vrnil lastniku.

— Ni ti lahko, pa bo minilo, ga je tolažil Aleš.

Medtem ko je zamišljeno spravil sliko, sta vstala in Filip je Alešu pomagal naložiti nahrbtnik.

— Zdaj se mi že mudi. Paziti bo treba, da nas Nemci ne prehitijo, je rekel Aleš.

Filip je stopil k vratom in vprašal:

— Velja za prihodnjic kot danes?

Aleš je prikimal in šepnil:

— Velja, če se boš pazil. Ne smejo te dobiti. Glede Goloba bom že jaz uredil, ti raje pojdi po vasi. Nič ti ne sme uiti!

Ko se je z gradbišča utrgala Aleševa senca, je Filip postal še toliko časa, kolikor je menil, da Aleš potrebuje do tovarišev, ki so ga najbrž čakali v grapi.

Kmalu pa se je prav tam oglasilo streljanje. Potem je odjeknilo, kot bi vsekala ročna bomba. Vse skupaj je bilo kratko, toda silovito. Reglja je so najmanj dve, tri strojniče hkrati.

Spet zasedal je ugotovil Filip in se naglo odpravil v vas.

Aleš se je že med pogovorom s Filipom odločil, da ne bo poskrbel samo za opozorila ogroženim ljudem, temveč bo skušal tudi ugotoviti, če je vse to res. Zato ne bo stopil samo h Golobu, marveč tudi h Koritniku, čeprav ga ni poznal. Daleč bo in nevarno, a se bo morda splačalo!

Ošel pa ni v smer, kot je mislil Filip, temveč se je pod vasjo obrnil. Prav ko je v grm skrival nahrbtnik, da bi laže hodil, je tudi on zaslišal streljanje v grapi. To je že pričakoval: njihova zaseda se je najbrž srečala z nemško patroljo.

Naglo je obšel vas in se spet približal Filipovemu stanovanju, se pravi Martininemu domu.

Zdaj bo zaradi pokanja vse prestrašeno in bo tvegati najmanj. Tudi Martina bo zgoraj že zaklenjena. Pobrskal bo po Filipovih dokumentih, če jih ima tam. Morda bo tudi tu kaka sled? Kaj bi hodil posebej!

Nekaj ga je priganjalo, moral je preiskati njegovo biva-

lišče. Najprej doma, vendar Martina o tem ne sme zvedeti. Delati mora naglo, kajti najnovejšo Filipovo sporočilo je bilo vznemirjujoče. Če je laž ali kakšna past, bo zvedel pozneje pri Koritniku. Poglej se bo treba vedno prepričati o vsem.

V hišo je prišel zlahka, ker jo je dobro poznal. Soba, ki si jo je bil uredil Filip, je bila spodaj in obrnjena proti severovzhodu. Znal je odpreti okno tudi z zunanje strani. Eno je gledalo na dvorišče, drugo na vrt. Delal je tiho kakor tat. Z baterijo je obsvetil prostor in tipal po stenah. Ni ga motila Hitlerjeva slika, ki je visela na steni. To je bržčas za slepilo, si je mislil. Zamudilo ga je iskanje papirjev in legitimacij. Najprej je pretipal vse žepne oblike v omari. Mimogrede je ugotovil, da so iz dobrega blaga, kakršnega si sam ni mogel privoščiti. Potem se je lotil omare s perilom. Predal za predalom...

Filip je v vasi kmalu opravil in streljanje, ki ga je še vedno slišal v ušesih, ga je priganjalo domov.

Prestopil je dvorišče in začel odklepavati vrata. Tedaj se je skozi stransko okno pogledala velika človeška postava in naglo izginila.

Filip je odrevenel, potem pa se je naglo zbral in skočil za neznanecem, ki mu je bil vdrl v stanovanje. Toda bila je že policijska ura, poleg tega pa mu je nekaj reklo, da to ni bil tat. Zato se je vrnil ter za seboj zaklenil. Iz skritega kotička pod stopnicami je privlekel pištolo in z njo v roki stopil v sobo, kot bi pričakoval, da je tam ostal še kak nepovabljen obiskovalec.

Prižgal je luč. Pogled se mu je ustavljal ob razmetani omari in na papirjih, ki so ležali po tleh. Odložil je orožje in se sklonil, da bi pobral kar je bilo razmetano. Najbrž je obiskovalec iskal kakšne papirje.

Pregledal je okna, zagnil zastore, da ni uhajal ven niti pramen svetlobe, potem pa pokleknil k omari in izvlekel spodnji predal z dvojnimi dnomi. Hlastno je segel in odstranil desčico, ki je skrivala drugo dno. Oddahnil se je, tam je bilo še vse: denar, nekaj zlatih kovancev, legitimacije in vsi dokumenti...

No, Filipa že ne boste. Ste prekratke pameti! Si je govoril, vendar se ni mogel otresti misli, da je tisti, ki je pobegnul, iskal prav te papirje in da mu najbrž ni bilo za denar. Ali pa morda tudi. Kaj pa, če je bil Aleš? Morda me je zato poslal v vas? On ne zaupa nikomur več.

Vendar pa je take misli odganjal z ugibanjem, da se je

morda prikradel navaden tat, ki je hotel pobrati denar. Zanj še vedno dobiš vse. Posebno, če ga imaš veliko!

Kaj pa, če je bil Golob?

Takih malenkosti Aleš ne bi počenjal. Zakaj je, saj bi mu lahko rekel. Vendar pa je hotel videti dovolilnice... Morda mu pa le ne zaupa tako, kot se dela.

Stopil je še v shrambo in pogledal po zalogah. Tudi tu ni ničesar manjkalo. To ga je končno pomirilo, hkrati pa se je vanj vgnezdil neznan strah. Lažem si, če verjamem, da se za mojim hrbtom nič ne godi in da Aleš nima svojih prstov vmes.

Pogledal je še na drugo stran hiše, kjer je spal zakonski par. Povsod vse mirno in zaklenjeno. Vzpel se je po stopnicah k Martini in rahlo prišnil na kljuko. Tudi ta vrata so bila zaklenjena. Zdal se je premislil, da bi govoril z njo o tem, zato se je tiho vrnil v svojo sobo.

Aleš se je ob gozdu ustavljal in prisluškoval, če gre kdo za njim. Tega sicer ni pričakoval, vendar je hotel ostati previden. Filipovo in poprej Martinino opozorilo naj se pazi, ni šlo mimo njega. Morda je pa le preveč izzivalno hodil okrog.

Prezgodaj je prišel. Če ni ničesar našel, še ne pomeni, da tudi nič ni. Krepko ga je polomil. Zdal je Filip opozorjen in tudi če je z njim kaj narobe, ga bo težko izbežal!

Jezen sam nase, si je naložil nahrbtnik in odrinil proti Golobu. Le zakaj je zdaj Filip začel govoriti o Golobovi nezanesljivosti, o njegovi spogledljivi ženi?

Tudi Filip je že veliko naredil. Oba, on in Golob bi lahko že samo z njim zaslužila kup denarja, če bi jima bilo kaj za to. Vsekakor pa se je na Goloba zanesel bolj kot na druge. On bo obvestil ljudi o nevarnosti, je sklenil na koncu. Morda bo to hkrati tudi preizkušnja, o kateri je namigoval Filip!

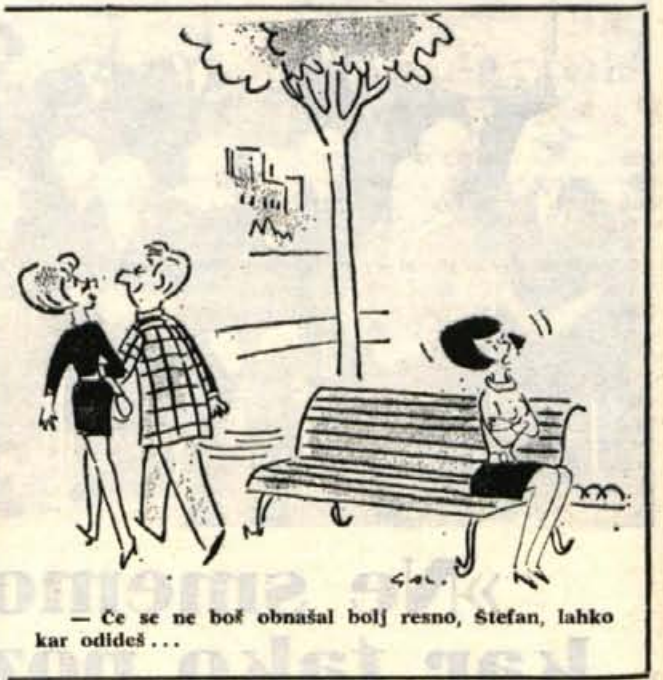
Ustavil se je ob Golobovem kozolcu. Okolica je bila videti mirna. V hišo ne bo hodil, saj sta tako domenjena. Posebno po streljanju!

Zaskovikal je; to je bil klic, ki ga je razumel le Golob. Skrit za kozolcem je pričakoval Goloba in spet premišljeval o izdajstvu. Možakarja bo moral posvariti. Ni mogel verjeti, da bi ta preudarni človek delal zgago.

— Sem mislil, da si se zbal, je namesto pozdrava ogovoril Aleš Goloba.

— Kaj pa je bilo? Si bil zraven? Je v skrbeh polzvedoval Golob. Aleš je odkimal:

— Najbrž sta se srečali naša in nemška patrolja.

— Če se ne boš obnašal bolj resno, Stefan, lahko kar odideš...

Nevarni slikar

Znanega slikarja Piccasoja so v Južni Koreji proglasili za nezaželenega komunisto. Državni tožilec je zagrozil, da bo zaprt vsak, ki bi slavil slavnega slikarja ali ga kakorkoli omenjal. Po južnokorejskih zakonih je namreč prepovedano vsako hvaljenje komunizma in komunistov. Na srečo je dovoljeno Piccasojeva dela prodajati in kupovati.

Steklo z Lune

Ameriški vesoljci, ki bodo po napovedih pristali 21. julija na zemljinem satelitu, bodo prinesli nazaj nekaj vzorcev kamenin. Vendar pa že nekaj vzorcev kamenin z Lune na zemlji imamo. Vsaj tako trdijo tisti, ki se na to razumejo. Gre za drobce vulkanskega stekla. Ti drobci — imenujejo jih taktiti — so običajno črne barve, lahko pa so tudi zeleni ali sivi. Znanstveniki si nasprotujejo glede izvora vulkanskega stekla. Nekateri menijo, da se je ob Luno zadel kak meteor, odbiti delci pa so zleteli v vesolje. Večina jih je padla sicer spet na Luno, nekateri pa so zašli v zemeljsko ozračje. Drugi spet menijo, da so taktiti zemeljskega izvora; zaradi trčenja z meteorjem naj bi zleteli v vesolje, se tam preoblikovali in padli spet nazaj. Vsi znanstveniki pa se strinjajo v tem, da so kamni leteli po vesolju. Do sedaj je znanih najmanj 28 taktitov. Največ so jih našli na Češkoslovaškem.

Kip prazgodovinskega slona v naravni velikosti

Stevilni obiskovalci Loškega muzeja se te dni kaj radi ustavljajo ob vhodu v klet okroglega grajskega stolpa ter presenečeno strmijo proti ogromni živali, izumrlemu prazgodovinskemu slonu mastodontu, ki jih nemo opazuje iz temnega prostora. Sele čez čas se opogumijo in stopijo bliže, hoteč natančneje videti žival.

Seveda gre le za plastiko, za veren posnetek tega orjaškega mamutovega sodobnika. Visok je dva in pol, dolg pa štiri in pol metra. Po naročilu velenjskega muzeja ter po navodilih prirodoslovnega muzeja Ljubljana ga izdeluje Teodora Novšak. Kot gradbeni material kiparka uporablja glino. Kasneje bodo plastiko odlili v mavce.

Direktor Loškega muzeja Andrej Pavlovec je o kipu mastodonta povedal naslednje: »V Velenju so pred leti izkopali dobro ohranjen skelet tega ledenodobnega kološa. Velenjski muzej se je zato

odločil izdelati natančen posnetek živali in ga razstaviti v svojih prostorih. Ker pa niso mogli najti primerne, za gradnjo dovolj velikega ateljeja, so se obrnili na nas. Klet okroglega stolpa je namreč ravno pravnja. Rade volje smo jim ustregli.«

Ko bo plastika končana, jo nameravajo razrezati na tri kose in tako spraviti skozi vrata, potem, pred odlitjem v mavce, pa spet sestaviti. Stala bo v posebej zanjo preurejeni sobi velenjskega muzeja.

I. G.

Tradicija tržiškega čevljarstva (29)

»Triglav« namesto »Peko« — vendar le 6 let

Zaradi premoženjskih razmer v Peko je bila dne 5. aprila 1948 z odločbo vlade LRS in glavne direkcije usnjarske industrije preimenovana firma Peko v podjetje »Triglav — tovarna čevljev Tržič«.

Leta 1950 je tovarna Triglav prešla v upravljanje delavcev prek samoupravnih organov. Prodajno omrežje je v tem letu obsegalo že 86 družnic. Novo ime firme — Triglav — pa se v poslovnem svetu ni moglo udomačiti; vsi so še naprej nazivali firmo po starem. Leta 1951 je postal direktor Triglava Ivan Stučič, ki je vodil tovarno deset let.

Končno je bil z odločbo MLO Tržič z dne 2. junija 1954 vrnjen tovarni Triglav njen prvotni naziv Peko.

TRŽIŠKO ČEVJARSTVO PO OSVOBODITVI

Za tržiško čevljarstvo je značilno zlasti to, da čevljarstva industrija obrtnim čevljarjem ni vzela dela. Res je, da so tovarniški obratji sčasoma pritegnili k sebi precej pomočnikov in tudi mojstrov, zlasti takih iz manjših obratov. Podjetnejši mojstri pa

so si že pred vojno nabavili stroje in mehanizirali proizvodnjo čevljev. Nekateri od teh obratov so bili že bolj industrijskega kot obrtnega značaja. Vse te delavnice so se dobro razvijale in so ostale tudi v času okupacije in tudi še po osvoboditvi. Nekaj čevljarjev pa je vzela tudi vojna.

Lastniki manjših obratov v Tržiču in okolici so začeli popravljati čevlje; za to delo so med vojno in tudi še po osvoboditvi dobivali material na nakaznice. Razen popravil so mnogi čevljarji izdelovali čevlje po meri, če so imeli material.

NACIONALIZACIJA ČEVJARSKIH OBRATOV

Leta 1948 se je pojavila zahteva, da se vsa omenjena večja podjetja nacionalizirajo in združijo v enotno podjetje socialnega sektorja. Na-

cionalizirani so bili naslednji čevljarški obrati:

Janko Grasmier (izseljen v letu 1946), Anton Ješe, Ignac Ješe, Ivan Hrovat, Karl (Joža) Dobrin, Anton Murlik, brata Franc in Joža Srečnik, Konrad Mehle in Frančiška Mandič. Vsi ti so bili v Tržiču. V Križah pa sta bila nacionalizirana obrata Jožefa Gradišarja in Janeza Perko.

Nacionalizirani obrati so bili združeni v firmo »Obutev«, ki je imela sedež v Kranju, poslovalnice pa po vsej Sloveniji, tudi v Tržiču. Strojni park nacionaliziranih obratov je v glavnem prevzela tržiška poslovalnica, del strojev pa so poslali tudi v Žiri, Ljubljano, Ig in v Kranj. Na domovih je delalo za Obutev 24 obrtnikov. Izdelovali so vse vrste moških, ženskih in otroških čevljev. Delalo se je strojno in ročno. Material so dobivali iz centrale v Kranju, kamor so oddali tudi izdelane obutev.

ČEVJARNA »LJUBELJ«

Na pobudo MLO Tržič je bila leta 1947 ustanovljena tudi mestna čevljarna »Ljubelja«. Podjetje je prevzelo del strojev od razformiranih poslovalnic Obutev, nekaj pa jih je dobilo od drugod. Izdelovali so večinoma otroške čevlje, po naročilu pa tudi

moške in ženske čevlje. V letu 1951 je bilo v tem podjetju zaposlenih že okrog 38 čevljarjev. Istega leta je firma Ljubelja ustanovila še popravljalnico čevljev, ki je bila v Tržiču že nujno potrebna. Po priključitvi Tria tovarni Peko je obratovala mestna čevljarna Ljubelja v prostorih prejšnje tovarne Trio.

Leta 1954 je bila tudi ustanovljena čevljarna Ljubelja priključena tovarni Peko.

Okupacija in nove razmere po vojni so nam prinesle poleg drugega tudi nov delovni čas, to je strnjen osemurni delovnik. Temu so se morali privaditi vsi, ki so bili zaposleni v čevljarstvu industriji, to je v Peko, Obutvi, Ljubelju in v popravljalnici čevljarjev. Tisti pa, ki so delali ali popravljali čevlje za Obutev doma, so delali po starem. Strnjen osemurni delovni čas je bil velika pridobitev, saj je s tem vsakekemu delavcu ostalo več prostega časa za domača opravila. Tako imenovani »plavi« ponedeljki so skoraj docela izginili in s tem tudi nekdanje nočno delo.

Močno se je po zadnji vojni zmanjšalo tudi število samostojnih čevljarških mojstrov, povečalo pa se je število izdelovalk copat.

Andrej Tišler

Prihodnjic

Čevljarstvo strokovno šolstvo po osvoboditvi

Popravek

Serijo člankov o tradiciji tržiškega čevljarstva piše Andrej Tišler. V prejšnji številki Glasa je tiskarski škrat avtorjev priimek spremenil v Triler. Tovarišu Tišlerju se za napako opravičujemo.

Gorenjski kraji in ljudje

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

13

IV. DEL

In ko se je Cankar po Aškerčevi smrti zavzel za spoštovanje do mrtvega pesnika, ki so ga že pokopanega psovali s prižnic, proti duhovnikom, ki so se udeležili Aškerčevega pogreba, pa so nekdanji Aškerčevi sobratje in kasnejši nasprotniki nahujskali farane, da so začeli zbirati podpise za njihovo odstranitev ali premestitev, je profesorju bilo, kakor da tudi zanj veljajo Cankarjeve besede na račun »naših ljubih ljubljancanov«, ki so, »čim so slekli svoja žalna oblačila, hitro in popolnoma »pozabili, da so pokopali pesnika«.

Da, te besede še vedno občuti, kakor da jih je Cankar napisal tudi zanj in njegovo kritiko Aškerčevega Poslednjega Celjana.

Nekedni boj ob komaj zaprtem grobu se je že nekoliko polegel in čas je, mislim, da si napravimo pravo in verno podobo pesnikovo, ki so jo zabrisale nepoklicane roke...

Te »nepoklicane roke« profesorju Andreju še vedno hrome srce, kakor da je z njimi Cankar mislil njega, Pastuškina, kakor se je takrat podpisoval. Najbrž so tako mislili tudi drugi prijatelji iz njegovega takratnega kroga, čigar središče bi takrat rad postal. Od prijateljev in bližnjih znancev ki so takrat pogosto zahajali k Cankarju na Rožnik, je zvedel, da Cankar ni imel tako skrajno odklonilnega mnenja o Aškerču, kakor so mu ga pripisovali že celo desetletje. Morda se je celo strinjal z Aškerčevim epigramom, ki ga je namenil njemu, profesorju, na kritiko, o kateri je Cankar dejal, da na pretirano ostra in vredna obsodbe, in ki je bil prav tako malo spoštljiv, kakor je bila malo spoštljiva njegova kritika o Aškerču.

Psiček, ki laja v spomenik in ko njegovo lajanje ne zaleže, oncsnaži spomenikov podstavek...

Ta misel, ki jo je Aškerc naperil v svojem epigramu, proti njemu, je profesorja razjedala morda celo bolj, kakor je morala Aškercu razjedati uničevalna kritika.

Nekaj podobnega kakor sram ga hromi pri slovstvenem delu že od tedaj, da ne more dati iz sebe nič nadpovprečnega, ker čuti, da je bil Aškercu kljub neokusnostim in slabostim njegovih zadnjih del vseeno krivičen, čeprav mu je to odkril šele Cankar, ki svojih misli ni nikoli skrival ali zavijal v vato, kadar je šlo za resnico in pravičen odnos do človeka in očno človekovega dela. Prijatelji so mu seveda to Cankarjevo mnenje takoj sporočili in mu celo dejali, da ima Cankar o Aškercu boljše in višje mnenje kakor njegov »mladi dunajski krog«.

Profesor je takrat mislil, da mu prijatelji nalašč o tem pripovedujejo in lažejo. Ob Aškerčevi smrti je bil že skoro prepričan, da so mu prijatelji lagali, ker med pisatelji in pesniki na Aškerčevem pogrebu ni bilo Cankarja. Zato tudi sam ni šel, vseeno pa ga je radovednost gnala, da je skrivaj in s strani opazoval pogreb, ki so ga pripravili Aškerčevi liberalni somišljeniki in prijatelji in ki se je pomikal od Narodnega doma po njegovem mnogo »prenapihnjenem«, liberalna demonstracija in ne pogreb, po Bleiweisovi in Erjavčevi cesti čez Vegovo ulico, Kongresni trg, Wolfovo ulico, Marijin trg in Prešernovo ulico in potem šele od glavne pošte naprej proti Sv. Kristofu, proti pokopališču, namesto da bi šel po najkrajši poti. Spominja se dr. Dolarja, profesorja iz Kranja, ki je šel za pogrebom z obvezano glavo, ker ga je med vožnjo posebnega vlaka proti Ljubljani v St. Vidu zadel kamen nekega klerikalca. In spominja se licejk, ki so nosile lipove vence, bilo jih je petnajst, toliko kakor Aškerčevih knjig. Malce omalovaževalno je strmel v te vence in napise, ki so blesteli z njih, med njimi tudi napis »Poslednji Celjan«. Videl je pesnika Otona Zupančiča, ki je stopal v sprevodu, s posebnim zadoščenjem pa opazil, da ni Ivana Cankarja.

»Da, tako je bilo,« vzdihne profesor ob tem gledanju v preteklost. Vzdihne ob spominu, kako kratkotrajno je bilo to njegovo zadoščenje. Prijatelji, ki so bili pred pogrebom pri Cankarju, so mu povedali, da bi se Cankar pogreba

udeležil, ko bi imel črno obleko. Imel je le sivo, ker dražje, črne nikoli ni premogel. Če bi šel v sivi, bi mu prav gotovo kdo rekel, da je prišel nalašč v taki, in mu celo pripisoval, da se Aškerčeve smrti veseli. Zato ni šel.

Tako so mu povedali prijatelji. Brez dvoma, bi take govornice nastale, saj so še brez tega, a jih je Cankar zajezil, ko se je postavil v bran za opljuvani spomin mrtvega pesnika, za njegovo pravo in verno podobo, ki so jo zabrisale »nepoklicane roke«.

In ena od teh »nepoklicanih rok« se od takrat čuti profesor. Vendar o tem molči in ne pripoveduje nikomur. Morda ga zato ta zavest še bolj gloda, še bolj hromi, tako da je v minulih šestih letih pokopal vse visoko leteče literarne načrte in se popolnoma posvetil svojemu profesorskemu poklicu. Mlad človek si navadno pot v literaturo zamišlja vse prelahkotno in vse preveč precenjuje svoj literarni talent. Misli, da bo z nekaj koraki dosegel vrh gore, a se mu prerado zgodi, da že pri prvih korakih zdrse v prvi prepad, kjer spozna, da je gora umetnosti za večino prestrma in da vrh dosežejo le najboljše, najbolj vztrajni, pa še ti premnogokrat za ceno svojega skrajšanega zemeljskega življenja. Mnoge, premmoge izčrpa pisateljski napor, povezan navadno še z bedo in drugimi vsakdanjimi nevšečnostmi, ki kopljejo pisateljem prezgodnji grob.

»Tudi Cankar je bil žrtev napornega pisateljskega poklica in tesnih slovenskih pisateljskih razmer, ki so ga izčrpale,« se zaveda profesor, obenem pa mu v spominu zavveni spomin na davni pogovor s Cankarjem.

— Ne, to ni nič. Delaš in delaš brez oddiha, zaslužiš pa, tudi če te tiskajo, manj kakor najslabše plačani dninar. Ne, ne bom se več mučil, V Sarajevo pojdem. Tam lahko dobim dobro in skoro brezdelno službo. Ob taki službi bom lahko pisal, še dolgo pisal, pisal velike stvari. Samo norci menijo, da mora biti pisatelj reven, ali pa taki, ki o pisateljevanju nimajo nobenega pojma. Kaj vse bi človek že napisal in kako velike stvari, ko bi ga ne trla večna skrb, kako se bo prebil od danes do jutri. Ta skrb krajša človeku življenje. Ta skrb ga ubija. Imeti pogoje za življenje kakor ruski grof Tolstoj, pa lahko pišeš, veliko pišeš in dobro pišeš.

Zlatoporočenca iz Stare Fužine

Njuna skrb je danes gostišče Majnik

»Se dobro da sva pred 35. leti bajto v Stari Fužini kupila. Tako sva se pred koncem druge svetovne vojne, ko so v Novem mestu, kjer sva živela, precej zbombardirali, vsaj lahko presešla sem-kaj,« sta ondan pripovedovala Marija in Pavel Majnik, ki bosta 1. julija letos oziroma bolj točno 28. julija v hotelu Stane Zagar proslavila 50-letnico skupnega življenja.

Oba sta rojena 1898. leta. Preden sta se poročila, je ona stanovala v Ljubljani v stavbi, kjer je bila kavarna Evropa, on pa je bil tam v službi. Ona je bila notarka, on pa natakar. Spoznala sta se in poročila.

Novi predsednik krajevne skupnosti Begunje

Na zadnji seji sveta krajevne skupnosti Begunje so za novega predsednika sveta krajevne skupnosti izvolili Franca Legata, za tajnika pa Rada Bulovca. V Begunjah nikakor nisem mogel zvedeti za prave razloge, zakaj sta odstopila bivši predsednik in tajnik. Občani so jima menda očitali, da nista v svoji mandatni dobi ničesar storila za krajevno skupnost. Ivan Gašperin, predsednik sveta krajevne skupnosti, pa mi je o razlogih za odstop dejal: »Občani pravijo, da se na raznih funkcijah že 20 let pojavljajo eni in isti ljudje, zato so za mladino do teh položajev vrata zaprta. Odstopil sem, da bi me lahko zamenjal mlajši občan.«

Franco Legat je bil rojen 1909. leta. Že 42 let je član gasilskega društva, zadnjih 25 let pa je predsednik begunjskih gasilcev. Legat je že bil predsednik sveta krajevne skupnosti v mandatni dobi 1965—68. Na vprašanje, katere so letos poglobitve naloge krajevne skupnosti, je odgovoril:

»Predvidoma bomo dobili 6 milijonov S din. Osnovna naloga je vzdrževanje cest in javne razsvetljave. Gradnja nove šole v Begunjah je občinska naloga. Občani in turisti pa so najbolj prizadeti, ker v Begunjah nimamo urejene avtobusne postaje. Ni lahko čakati na avtobus v dežju, snegu, burji ali mrazu.«

J Vidic

Trije otroci so se jima rodili; dva sinova in hčerka. Sin Pavel je bil med drugo vojno interniran v Italijo, ob kapitulaciji pa je odšel v partizane. Potem je nekoga dne padel in še danes ne vesta, kje je njegov grob.

»Kar na treh krajih je vklezano njegovo ime, njegov pravi grob pa nama je še vedno neznan.«

Takšna je bila vojna, ki ni prizanašala.

Mož Pavel, ki je že 1913. leta začel delati v gostinstvu, je pred drugo vojno nekaj časa delal tudi v inozemstvu, ona — Marija pa je bila ves čas notarka. Po vojni sta se potem preselila v Bohinjski danes tako domačini kot drugi dobro poznajo njun penzion Majnik, ki sta ga prijetno uredila in je še danes, ko sta že v 71. letu (mimogrede povedano jih sploh ne kaže) njuna glavna skrb.

Po vojni je bil Pavel direktor v različnih hotelih; tako v hotelu Zlatorog v Bohinju, v Smarjeških toplicah, v hotelu Pošta na Jesenicah itd.

»Zanimivo je, da smo povsod, kjer sem bil, nekaj gradili. In še danes se spominjam, kako težko mi je bilo, ko sem bil bolan in se nisem mogel udeležiti otvoritve preurejenega Alp hotela v Bovcu.«

Marija pa je ves ta čas gospodarila v Stari Fužini in delala pri različnih organizacijah. Največ je delala pri organizaciji Rdečega križa in je tako še danes članica občinskega odbora Rdečega križa v Radovljici.

»Ko že kramljamo o mojem delu, pa še to zapišite, da sem bila prva v tem kraju, ki sem zbirala naročnike za Glas Gorenjske. Veliko sem jih nabrala in dobila tudi lepo nagrado. Spominjam se tudi, kako so se pismonoši nekaj časa hudovali, ko so morali naekrat prenašati tolko časopisov.«

Po 52. letih dela se je mož Pavel 1965. leta poslovil od gostinskega poklica in odšel v penzion. Vendar pa ta svoj življenjski poklic opravlja še danes; seveda v penzionu Majnik v Stari Fužini 98. Pri tem pa mu enakopravno pomaga žena Marija, ki se je vsa posvetila kuhanju. In mimogrede povedno: Vse priznanje njeni kuhinji in postrežbi!

Ko smo se poslovili, smo Mariji in Pavletu Majniku — sedaj že babici in dedu (saj imata osem vnukov in enega pravnuke) še enkrat čestitali in jima zaželeli, da bi čila in zdrava dočkala biserni jubilej.

A. Zalar

Zlatoporočenca Marija in Pavel Majnik. — Foto: F. Perdan

Roparski zaklad

JULIUS
MADER

13

Himmlerjeva SD in gestapo pa nista odnehala niti tedaj, ko sta spoznala, da iz razbitih človeških teles ne bosta mogla izvedeti nobenih podrobnosti več o njihovem privatnem premoženju. Iskala sta nova pota, po katerih bi prišla predvsem do kapitala, ki so ga židovski državljani deponirali v švicarskih bankah, preden so padli v roke gestapa.

Naložbe v švicarskih bankah so posebno zaščitene. Po švicarskih zakonih niso banke dolžne dajati podatkov o denarnih vlogah in njihovem gibanju niti vladnim organom. Poleg tega je pri uglednih švicarskih bankah lahko vsak zavaroval svojo vlogo tudi s šifro, ki sta jo poznala samo on in izbran krog bančnih uradnikov.

Kljub temu so Hitlerjevi agenti znali priti v Švico do šifer, ki jim jih trdni židovski jetniki niso hoteli izdati. Z deviznimi zneski, ki so jih izsilili od drugih žrtve, so se agenti SS po vrsti spravili na posamezne švicarske banke s pretvezo, da hočejo vložiti na skrivni račun imenovane osebe določen znesek. Šifre so bile namreč le varstvo pred neupravičenim dvigom, ne pa pred pologi. Agentom SS je treba samo poiskati banko, ki je sprejela polog. S tem seveda še niso prišli do šifre. V Švici je ostala tajnost nedotaknjena, ne pa v različnicah berlinskega gestapa, kjer so bili židovski lastniki vlog prisiljeni izdati svoje šifre, ker je švicarska banka, s tem, da je sprejela polog, molče priznala obstoj take vloge. Kakor hitro pa so izvedeli za šifre, so lahko nacistični agenti brez težav prišli do židovskega premoženja v teh bankah. SS pa je poskrbelo za to, da ni nihče od izsiljevanih židov preživel Hitlerjeve države in s tem karkoli izpovedal o esesovskem izsiljevanju.

Na tak način so Hitlerjevi ustvarili temelj svojega roparskega zaklada. Že ob tej priložnosti so nacistom padli v roke pravilni zneski tujih valut.

Drugi vir esesovskega zaklada so bila koncentracijska taborišča. Iz nasprotnikov Hitlerjeve države, iz rasiščno preganjanih in iz milijonov ljudi, ki so jih na začetku vojne prignali iz okupiranih dežel, so napravili delovne sužnje, jih pobili, potepali, pobesili, postrelili, pomorili s plinom in vrgli v jame ter sežgali.

Aretirani Hitlerjevi nasprotniki in iz getov deportirani židje so smeli vzeti s seboj samo najnujnejše. Seveda je vsak ponesel tisto, kar se mu je zdelo največ vredno in kar je zavzemalo najmanj prostora. Cesto niso množice nesrečnikov niti vedele, kam jih vodijo. Iz teh ljudi, prispelih iz mnogih evropskih dežel, je SS izvelika velikanske vsote. Že pri prihodu v koncentracijska taborišča in taborišča smrti so jim pobrali zadnji imetek. Tiste, ki so bili sposobni za delo, so predali kot delovne sužnje nemškimi koncernom. Izčrpani so nato odšli na svoj zadnji pohod v plinske celice ali pa so prešli strel v tilnik.

Toda niti mrtvim ni SS privoščila miru. Mrtičem so sistematično pullili zobe in mostičke in jih pošiljali v Berlin. Samo v taborišču Auschwitz so tako v določenem času pridobili vsak dan 12 kg zlata, torej približno 360 kg mesečno ali 4,4 tone na leto. Razen Auschwitza je delovala še cela vrsta tovarnih smrti in drugih manjših esesovskih uničevalnih taborišč. Z vseh strani od Hitlerja pregažene Evrope je pritekalo naropano imetje v Berlin. Zlato in druge plemenite kovine so izginitile v zakladnici reichsbanke. Kolikšno moralno podlost je izpričal Funk, ko je skušal to tajiti pred svetovno javnostjo!

Najdeni pisмени dokazi žarko osvetljujejo ta roparski pohod.

Oktober leta 1943 je npr. Himmlerjev pooblaščenec SS-gruppenführer in generalleutnant nemške policije Odilo Globocnik zaključil akcijo »Reinhard«. Pod tem gestom je potekalo ropanje židovskega premoženja v zasedeni Poljski, posebno v okolici Lublina. Takle je bil Globocnikov obračun:

- a) zneski v RM v skupni vrednosti 53 013 133,51 RM
- b) devize in bankovci iz vseh važnejših držav (tu je posebno pomembno pol milijona dolarjev) v skupni vrednosti 1 452 904,65 RM
- c) devize v zlatu v skupni vrednosti 834 802,75 RM

DELO BO V KRAJKEM IZŠLO PRI ZALOŽBI BOREC

● OBCANI SPRASUJEJO PREDSEDNIKA OBCINSKE SKUPSCINE KRANJ SLAVKA ZALOKARJA.

Ali v današnji ureditvi še velja splošno načelo Plačilo po delu? Z odlokom te občine št. 21-203/68 je namreč to načelo-merilo na območju okolice mesta Kranja odpravljeno kot sledi: Po tem odloku morajo tudi občani okolice mesta Kranja (Zg. Bitnje, del Stražišča, Labore samo za stanovanja v pritličju, Orehek, Drulovka itd.) za neopravljeno delo plačevati Komunalnemu servisu prav tako kot v mestu. Predsednik morda ne ve, da na frontalnem prizadetem območju ni asfaltiranih ulic, ne čistijo ulic, makadamske ceste-pota v suhem vremenu ne škropijo, prav tako ni košaric za smeti. Vse to pa obstaja v strajnem delu mesta (ožji gradbeni okoliš). Ta okolica je glede na gostoto prometa in prahu dosti na slabšem kot vsako drugo naselje kjerkoli v občini. Današnji način zbiranja denarja (smetarine) nas krepko spominja na že preživelo brutalno fevdalno čase. V sedanjem stoletju pa takšnega zbiranja denarja do sedaj še nismo doživeli.

Ali ni ta frontalni občinski ukrep-odlok nasproten ustavi SFRJ, ki od takih anomalij ščiti vsakega državljanca in odpravlja izkoriščanje človeka po človeku, ali pa so morda kranjski občani brezpravni. Nekaj je. Za odvažanje smeti naj plača tisti, ki jih ima in ki jih servis ali pa kdo drug odpelje. Kaznuje naj se pa tisti, ki je onesnažil javno mesto.

Na prizadetem območju bi tipizirano posodo za smeti potrebovali obrtniki in šušmarji, ki jih ni malo in brez davka šušmarijo nič manj kot obrtniki. Zato naj navedeni za odvažanje smeti sklenejo pogodbo s Komunalnim servisom kot to delajo podjetja. Družin brez obrti pa od hrane ne preostaja toliko, da bi potrebovali posodo za smeti, steklo in kovinske škatle pa odkupuje Odpad. Ali ni nevarnosti, da bi se te anomalije poslužili tudi sorodni servisi-podjetja: Vodovod, Odpad, Kurivo, promet in še drugi. Pričakujemo odgovor in mnenje predsednika v Glasu.

Prizadeti občani

OREHEK: »Družini ne ostane toliko smeti, da bi potrebovala smetnjak.«

STRAŽIŠČE: »Steklo in kovinske škatle pa odkupuje Odpad.«

DRULOVKA: »Za odvažanje smeti naj plača, kdor jih ima.«

Pri nas ni smeti

V zvezi z anonimno vlogo občanov, poslano predsedniku skupščine občine Kranj in časopisu Glas z dne 5. 6. 1969 z željo, naj se v Glasu objavi odgovor o plačevanju smetarine na območju občine Kranj — dajemo naslednje

POJASNILO

Uporabo komunalnih storitev ureja odlok o komunalni dejavnosti in komunalnih storitvah občine Kranj (Uradni vestnik Gorenjske, št. 25-226/67 in 21-264/68), posebne določbe o javni snagi pa vsebuje odlok o javni snagi (Uradni vestnik Gorenjske, št. 21-263/68).

V skladu s 5. členom zakona o komunalnih delovnih organizacijah, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena (Uradni list SRS, št. 16-120/67), ki v 5. členu določa, da občinska skupščina lahko predpiše obvezno uporabo posameznih komunalnih storitev, je skupščina to v citiranem odloku iz leta 1967 tudi določila v 5. členu, kjer je zapisano, da je odstranjevanje smeti iz zgradb obvezno, tako za občane kot organizacije. To se pravi: občani se teh storitev morajo posluževati, specializirana delovna organizacija (komunalni servis), pa je dolžna te storitve opravljati. V 1. odstavku 23. člena je tudi določeno, da mora pristojni svet določiti območje, na katerem se opravlja to pobiranje smeti in odpadkov. To območje je svet za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve določil z odločbo št. 352-017/1968-04 z dne 5/11-1968. Območje mesta Kranja, kakor je določeno v statutu občine Kranj (Uradni vestnik Gorenjske, št. 8/64, 24/67, 23/68 in 3/69), obsega tudi Labore, Orehek in Drulovko, ne pa Bitnja.

V Glasu je Komunalni servis tudi objavil vsebino te odločbe o določitvi območja, in sicer v 13. številki z dne 15/2-1969. V istem obvestilu je Komunalni servis opozoril vse zavezanca na to, da si morajo nabaviti smetnjake, ker se smeti smejo odlagati le v enotne tipizirane smetnjake, ki so jih zavezanci sami dolžni nabaviti.

Občinski odlok iz leta 1967 predvideva v 34. členu tudi sankcijo za komunalni servis oziroma za zavezanca, če se ne poslužujejo komunalnih storitev, katerih uporaba je obvezna.

Nesporno je, da komunalna organizacija lahko zaračunava storitve zavezancem le takrat, če je te storitve opravila, pravilno pa je, da tudi sama poskrbi za to, da zavezanci storijo vse v zvezi z obvezno oddajo smeti (prijava prekrška za to, ker ne nabavi smetnjaka).

Ugovor v vlogi, da je določitev obveznega pobiranja smeti nezakonita, ne drži. Tako je v odločbi ustavnega sodišča Jugoslavije z dne 18/1-1965 (Uradni list SFRJ, št. 4/65) rečeno, da sta snaga in zdravstveno varstvo v korist vseh občanov in ima občina pravico in dolžnost predpisovati določene pogoje glede pobiranja smeti, kakor tudi določati tarife za posle v zvezi z odstranjevanjem smeti oziroma vzdrževanjem javne snage. Nobena delovna organizacija, ki ni specializirana za pobiranje smeti ne sme sama uničevati ali odstranjevati smeti, kajti za to je pooblaščen specialna delovna organizacija. Obvezna storitev je torej predpisana za to, ker gre za splošne družbene interese in tako predpisovanje obveznosti ni v nasprotju z ustavo in je torej v skladu s 96. in 99. členom zvezne ustave.

Tudi iz sklepa ustavnega sodišča št. 49/65 se vidi, da so občinske skupščine pristojne izdajati predpise glede obvezne uporabe komunalnih storitev, občani in organizacije pa so dolžni te storitve uporabljati. Gre torej za skupne potrebe in interese komune, ki se urejajo z občinskim predpisom in je treba take storitve tudi plačati, če je organizacija izvrševanja takih storitev izvedena in so te storitve uporabnikom na razpolago. Niti občina niti organizacija ne morejo po svoji volji odklanjati takih storitev, ki so jim na razpolago, z druge strani pa komunalna delovna organizacija ne more zaračunati storitev, če te niso organizirane in se dejansko ne uporabljajo.

Kranj, dne 13/6-1969

17. junija so pionirji na križiščih po vsej državi za nekaj minut ustavili promet in zaželeli voznikom srečno vožnjo.

Tekmovali so tudi učenci Posebne osn. šole

Na prireditev ob dnevu varnosti otrok v prometu so se dlje časa skrbno pripravljali tudi učenci Posebne osnovne šole v Kranju. Tako so imeli v sredo na Stritarjevi ulici v Kranju tekmovanje. Na tekmovanju so mlajši pokazali znanje v obliki prometnih igrice, starejši pa so se pomerili v spretnosti vožnji s kolesi in z reševanjem testov prometnih pravilnih. Po-

membno pa je predvsem, da so tudi učenci Posebne osnovne šole tako dokazali, da se lahko varno vključijo v vedno večji prometni vrvež na cestah.

Za tako uspešno prireditev ob 17. juniju — dnevu varnosti otrok v prometu — pa gre nedvomno vsa pohvala vzgojnim oziroma pedagoškim delavcem Posebne osnovne šole v Kranju. A. Z.

Ob koncu šolskega leta so pripravili učenci poklicne šole — elektro in kovinske stroke razstavo svojih izdelkov, ki se je je ogledalo precej ljudi. Pripravili so tudi spreved skozi Kranj. Učenci so bili oblečeni v narodne noše, v športne drese ter v delovne obleke. Spreved se je zaključil ob grobu pesnika dr. Franceta Prešernu, kjer so zapeli nekaj pesničk. — Foto: F. Perdan

KINO

Kranj CENTER

25. junija franc. barv. CS film SKANDAL ob 16. in 20. uri, zahodnonemški barvni film IŠCEM MOZA ob 18. uri
26. junija zahodnonemški barv. film IŠCEM MOZA ob 16. in 20. uri, franc. barv. CS film SKANDAL ob 18. uri
27. junija amer. barvni CS film NEVADA SMITH ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORZIC

25. junija angl. barv. film HEROJI TELEMARCA ob 17. in 19.30

26. junija zahodnonemški barv. CS film KOMISAR X ob 16., 18. in 20. uri

27. junija amer. barv. film MURIETA ob 16. in 18. uri, zahodnonemški barvni film IŠCEM MOZA ob 20. uri

Tržič

25. junija amer. film STE-ZE SLAVE ob 18. in 20. uri
26. junija amer. film STE-ZE SLAVE ob 18. in 20. uri
27. junija amer. film STE-ZE SLAVE ob 18. in 20. uri

Skofja Loka SORA

25. junija amer. barv. CS film HLADNOKRVNI KAZ-NJENEC ob 18. in 20. uri

26. junija angl. CS film VR-NITEV IZ PEPELA ob 20. uri

27. junija angl. CS film VR-NITEV IZ PEPELA ob 18. in 20. uri

Radovljica

25. junija franc. barv. CS film ZIVLJENJE ZARADI ZIVLJENJA ob 18. uri, franc. amer. film ALI GORI PARIZ? ob 20. uri

26. junija amer. barv. film DVOJNIK V SKRIPCIH ob 20. uri

27. junija zahodnonemški film SKRIVNOST BELE OPATINJE ob 20. uri

Bled

25. junija angl. barvni CS film JOY — UBOGO DEKLE ob 18. in 20.30

26. junija amer. barvni CS film ZAKON BREZVLADJA ob 18. in 20.30

27. junija amer. barvni CS film ZAKON BREZVLADJA ob 18. in 20.30

Jesenice RADIO

25. junija nemški barv. CS film V ZENITU SONCA

26. junija amer. barvni film TAJNI AGENT MAT HELM

27. junija ameriški film SKRIVNOSTNA VOJNA HARRYJA FRIGGA

Jesenice PLAVZ

25. junija amer. barv. film TAJNI AGENT MAT HELM

26.—27. junija amer. barvni film BOBNI VZDOLZ MO-HAWKA

Zirovnica

25. junija angl. barv. CS film TRAJEKT ZA HONGKONG

Dovje-Mojstrana

26. junija angl. barv. CS film TRAJEKT ZA HONGKONG

Kranjska gora

26. junija nemški barv. film V ZENITU SONCA

Za lovce in ribiče...

Za muflona plačal 500 dolarjev

Lovski turizem je pri nas že vključen v družbeno ekonomiko in zavzema iz leta v leto pomembnejše mesto. V tej gospodarski panogi smo našli svoje mesto tudi gorenjski lovci. K nam prihajajo lovci iz Avstrije, Nemčije, Francije, Švice, zlasti pa še iz sosednje Italije. V lovskem letu 1968-1969 je v gorenjskih družinskih loviščih lovilo 226 inozemskih lovskih gostov, ki so lovili 476 dni in uplenili 1 muflona ovna, 9 gamsov, 73 kosov

srnjadi, 6 velikih petelinov, 2 ruševca, 96 zajcev, 408 fazanov, 189 jerebic, 2 divji raci, 1237 divjih golobov in grlic, 4 kljunače in 9 prepelic, za kar so plačali 10.097 dolarjev ali 126.212,80 din. Pod kroglo inozemskega lovskega gosta je padel na Kriški gori tudi muflon, prvi, ki je bil uplenjen v gorenjskih družinskih loviščih na sploh. Srečni ugrabitelj — Italijan, je za to redko in zanimivo trofejo plačal kar 500 dolarjev.

G. B.

O lovskih trofejah

Prišel je junij, čas lova na srnjaka, marsikdo med nami bo srečni uplenitelj in ker divjačina (meso) pripada lovski družini, ostane uplenitelju trofeja, nemi spomin na lovski blagor. In kakšne so te trofeje? Ne samo po puški, tudi po trofeji spoznaš lovca. Kar pogledamo si njihove zbirke in prav lahko ugotovimo. So lovci, ki si želijo čimveč trofej in se ne ozirajo na to, če je bila divjad pravično uplenjena, spet drugim ni za število kot za kvaliteto in si žele le kapitalnih trofej, vedno več je pa takih, ki si žele »poločiti na dlako« nekaj, kar ustreza pisanim in nepisanim pravilom o gojitvi divjadi. In še nekaj! Važna je tudi priprava trofeje oziroma njen videz. O pripravi trofeje kratak »recept«. Upnjenemu srnjaku je potrebno, brž ko je mogoče, odstraniti iz lobanje kožo in meso, nakar se s primer-no žago odžaga toliko lobanje, kot je želimo. Nato se ožagani del lobanje z rogovjem potopi v mrzlo vodo za

nekaj ur, da izleče voda iz kosti in ostankov mesa vsa kri. Odžagani del lobanje se nato kuha tako dolgo, da se z lahkoto odstrani vse meso. Ko je to odstranjeno in lobanja čista, se lobanja ovije v čiste krpe, namočene v vodikov peroksid (H₂O₂), ki naj bo vsaj 30%, vendar pri tem pazimo, da rogovje ne pride v dotik z namočenimi krpami, ker bi rogovje izgubilo naravno barvo. Trofejo še na koncu osušimo in trofeja je pripravljena, uplenitelju pa drag spomin za lovsko doživetje.

G. B.

CASOPISNI PAPIR
LARKO DOBITE
PO UGODNI CENI
VSAK DAN DO 15. URE
GLAS
OBČINSKA STAVBA
SOBA 110

Občni zbor lovske zveze za Slovenijo

V soboto, 21. junija, so se zbrali v Kranju izvoljeni delegati gorenjskih lovskih družin na redni občni zbor lovske zveze za Slovenijo. Na občnem zboru so pretresli delo pretekle poslovne dobe, ugotovili uspehe in pomanjkljivosti ter si postavili nov delovni program za nadaljnji razvoj gorenjskega lovstva. Opaziti je bilo veliko zanimanje in resno voljo, da se predvideni program izvede. Zato smo lahko prepričani, da se bo gorenjsko lovstvo približalo ravnji, ki jo od njega pričakuje družba. Ob koncu je občni zbor izvolil nov upravni odbor in ostale organe LZG ter za predsednika Lovske zveze za Gorenjsko ponovno izvolil dosedanjega predsednika Miloša Keliha z Bleda.

G. B.

Prodaj

Prodaj skoraj nov nemški **MAGNETOFON** — kombiniran in družinski **SOTOR**. Jezeršek Milan, Naklo 160

3026

Prodaj motorno **SLAMOREZNIČO**, avtomobilsko **PRIKOLICO** in **TELEVIZIJO** tesla. Klanec 31. Komenda

3034

Novo **HRASTOVE SODE**, 50, 100, 150, 200, 300 in 550-literske — parafinirane — prodaj. Sprejemam naročila za sode in kadi razne velikosti. Pirc Franc, sodarstvo, Ljubljana, Celovška 248/a

3114

Prodaj 5 **PRASICKOV** 7 tednov starih. Lenart 1, Cerklje

3115

Prodaj žlindre **ZIDAKE**. Zg. Besnica 73

3116

Prodaj stoječo **TRAVO**. Ješe Anton, Križe 8, Trzin

3117

Prodaj **VITRINO** iz mahagonija. Zakar, Kranj, Mlakarjeva 20

3118

Prodaj **OMARO** iz mahagonija 218 x 225. Naslov v oglasnem oddelku

3119

Prodaj strešno **OPEKO** bobrovec in litoželezen **KOTEL**. Kokrica 34, Kranj

3120

Prodaj popolnoma nov potovalni pisalni **STROJCEK** po nizki ceni. Naslov v oglasnem oddelku

3121

Prodaj rabljeno **OSTRESJE** (grušt). Češnjek 22, Cerklje

3122

Poceni prodaj **POMIVALNO MIZO** z dvema koritoma. Jamnik, Dorfarje 3, Zabnica

3123

Prodaj 6 tednov stare **PRASICKE**. Lahovče 39, Cerklje

3124

Prodaj vprežni **OBRACALNIK**. Tenetiše 33, Golnik

3125

Prodaj 6 tednov stare **PRASICKE**. Zalog 34, Cerklje

3126

Prodaj 3000 kosov strešne **OPEKE** bobrovec. Mohorič, Britof 39, Kranj

3127

Prodaj dva **CEVLJARSKA STROJA** singer (flaherica in cilindrica). C. Iva Slavca 2, Kranj

3128

Poceni prodaj **MOPED T 12**. Stefan, Ovsišje 34, Podnart 3071

FIAT 750 ugodno prodaj. Aljančič, Bistrica 39, Trzin 3129

Kupim

Kupim nov ali zelo dobro ohranjen **TRAKTOR** stejer 86, 18 KM s priključki. Naslov v oglasnem oddelku 3137

Kupim delovnega **KONJA**, 450—500 kg težkega. Ponudbe z opisom in ceno je treba poslati Kselj Anton, Zirovnica 58 3130

Kmetovalci!

Na zalogi imamo omejeno število slamoreznic **EPPLE** za dinarje. Cene zmerne. **Pohitite z nakupom!** Priporoča se kmetijska zadruga **Sloga Kranj**

Stanovanja

UGODNA PRILOŽNOST! prodaj dvosobno mansardno **STANOVANJE** z zunanjim vhodom in lep sadni vrt 1000 m². Lega sončna, dostop po tlakovani ravni cesti, Kranj — Besnica. Poizve se v Rakovici 3 (Fajfer) 3131

Gostilna**TIČIČ ŠIME**

v Povljani na otoku Pagu vas vabi na prijetne počitnice.

Paški sir, peršut, ugodna klima in toplo morje. Hrana in prenočišče 28 N din.

Informacije zahtevajte na gornji naslov.

Zaposlitve

NATAKARICO za nedeljsko popoldne sprejme gostilna **LAKNER**, Kokrica Kranj 3132

Iščem 10-dnevno honorarno zaposlitev. Pomoč pri zidavi hiše ali podobno. Kranj, Delavska cesta 19, Bilič, Samski blok, Stražišče (8—10 ur dnevno) 3133

Prekleti

Cesen Jakob iz Strahinja št. 80 izjavljam, da sem po krivem obdolžil tatvine **Gabrič Justino** iz Strahinja št. 94, Naklo 3134
Pernuš Miha, Zg. Bela 60, Preddvor izjavljam, da sem po krivem obdolžil tatvine **Redžič Slavkota**. 3135

XIX. GORENJSKI SEJEM**V KRANJU****8.—19. VIII. 1969****Ostalo**

OBRTNIKI! Ne pozabite na ustanovni občni zbor združenja obrtnikov — Kranj v nedeljo, dne 29. 6. 1969, ob 9. uri v sejni dvorani občine (poleg hotela Park) 3136

Tapete, tapisome polagam. Kranj, telefon 22-630 3138

DELOVNA SKUPNOST DELOVNE ENOTE TISKARNA**CP GORENJSKI TISK KRANJ****razglaš****prosta delovna mesta za knjigoveške delavce****Poseben pogoj: 1 mesec poskusnega dela**

Ponudbe sprejema tajništvo podjetja Kranj, Koroška ul. 8 do 3. 7. 1969.

STARSE PREDŠOLSKIH OTROK V KRANJU**obveščamo**

da je vpis otrok v vse vrtnice od 1. do 15. julija 1969, od 13. do 15. ure na sedežih vrtnic. Vpisati je treba tudi tiste otroke, ki so že sedaj v varstvu.

V novi vrtnice pri Vodovodnem stolpu, ki bo odprt predvidoma oktobra letos, pa je vpis od 1. do 15. julija od 13. do 15. ure na upravi Vzgojno-varstvene zavoda Kranj, v stavbi občinske skupščine.

Uprava Vzgojno varstvenega zavoda Kranj**za njihovo srečo skrbi narava****za vašo garant****POHIŠTVENA INDUSTRIJA POLZELA**

ki po nizki ceni in meri za vsak dom izdeluje lepo in solidno pohištvo

Zahtevajte v trgovinah izdelke **garant**

Izdaja in tiska **CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8**. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152 — Naročnina: letna 32, polletna 16 N din, cena za eno številko 0,50 N din. Mali oglasi: beseda 1 N din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Nesreče zadnjih dni

Na cesti Staneta Zagarja v Kranju je v petek, 20. junija, voznica osebnega avtomobila Gregorija Trefalt iz Kranja zadel Lovro Egarda iz Sp. Danij, ko je nenadoma prečkal cesto. Pri tem je bil Egard huje ranjen.

Istega dne okoli devete ure zvečer je na Ljubljanski cesti v Kranju voznik osebnega avtomobila Jože Bajt iz Ljubljane nenadoma zapeljal z desne strani ceste na levo in pri tem trčil v nasproti vozeči avtomobil, voznik Boris Žužek iz Kranja. Ranjen ni bil nihče, škode na avtomobilih pa je za 6000 N din.

V soboto popoldne je na Zg. Jezerskem voznik osebnega avtomobila Klemen Svatovšek iz Zg. Jezerskega trčil v osebni avtomobil avstrijske registracije, ki ga je vozil Jenko Lothar Manfred z Dunaja. Nesreča se je pripetila, ker je Svatovšek v ovinku vozil po levi strani. Vozniškega dovoljenja nima. V nesreči je bila huje ranjena Jenko Gertrude. Škode na avtomobilih je za 1500 N din.

Na Prešernovi cesti na Jesenicah se je v soboto popoldne Janez Capuder na motornem kolesu zaletel v nasproti vozeči avtomobil, ki ga je vozil Alojz Dolgan z Jesenic. Nesreča se je pripetila, ker je motorist v ovinku peljal po levi strani ceste. Huje ranjenega motorista so odpeljali v bolnišnico. Škode na vozilih je za 6000 N din.

V nedeljo okoli pol osme ure zvečer se je na cesti prvega reda med Kranjem in Naklom pripetila hujša prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila Miloš Sviligoj iz Ljubljane je med prehitevanjem trčil z osebnim avtomobilom, voznik Janez Jošt iz Strahinja, ki mu je pripeljal nasproti. Pri trčenju sta bila oba voznika huje ranjena in so ju odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Laže pa sta se ranili Jošt Francka in hčerka Anka. Škode na vozilih je za 2000 N din.

Zahvala

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare mame

Ivane Vidmar
rojene ZARGAR

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom prijateljem in znancem za spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujem tovarišu Aliču za poslovinne besede, dr. Hriberniku za lajšanje bolečin, g. župniku za tolažbo, za podarjeno cvetje ter vsem ki so izrazili sožalje.

Zalujoči sin Bernard z ženo in sinom

Zg. Bitnje, dne 21. 6. 1969

Sporočamo žalostno vest, da je umrla bivša članica naše delovne skupnosti

Rozina Uršič
upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 25. junija 1969, ob 16. uri izpred mrliške vežice v Kranju.

Kolektiv in sindikalna podružnica
Elektrotehniškega podjetja Kranj

Zahvala

Ob smrti našega dobrega očeta

Franca Košnika

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem, dr. Bohincu, pevcem, č. duhovščini za poslovinne besede, darovalcem vencov in cvetja in vsem, ki ste nam v teh težkih dneh pomagali in vsem, ki ste ga z nami spremili na njegovi zadnji poti.

Še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča žena Ana, hčerka Silva
in ostali otroci z družinami.

Cerklje, dne 20. junija 1969

Nesreča pri beljenju

V ponedeljek, 23. junija, so belili cerkev v Križah pri Trzinu 22-letni Franc Lupša, njegov oče Franc in Janez Bohinc. Nekaj pred šesto uro zvečer je 22-letni Franc belil na 8 metrov visokem odru pod žlebovi. Prek odra je bila napeljana električna napeljava visoke napetosti. Iz neznanega vzroka je Franc prijel za žico. Pri tem ga je elektrika močno stresla. To je videl sosed Franc Grandovec. Pohitel je po 7 metrov visoki lestvi do Franca, ki je še vedno držal žico. Prijel ga je za obleko in ga hotel potegniti na lesteve, pri tem pa je ponesrečenec omahnil in padel na tla. S hudimi notranjimi in zunanji poškodbami so Franca Lupšo odpeljali v bolnišnico Petra Držaja v Ljubljano.

Padla po stopnicah in se ubila

V nedeljo okoli pol osme ure zvečer se je smrtno ponesrečila Terezija Gostojn — stara 47 let, iz Cerkelj. Ko je hotela po stopnicah iz prvega nadstropja v pritličje, je padla tako nesrečno, da je obležala mrtva.

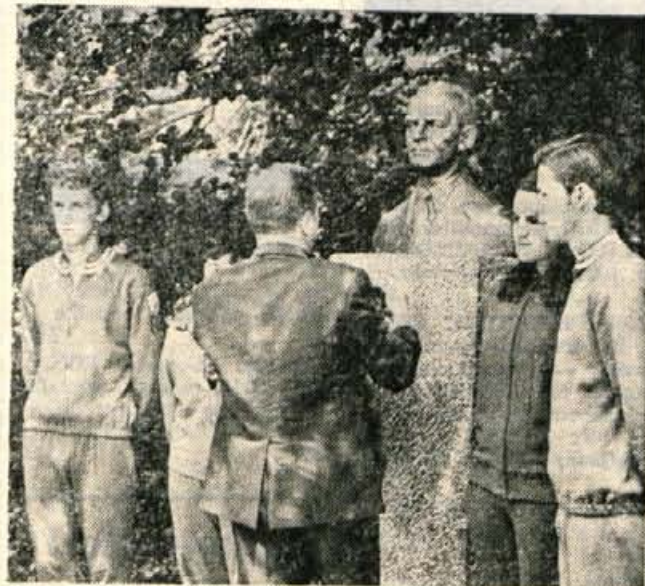
Utonil v Sori

V nedeljo, 22. junija, okoli druge ure popoldne je v Sori nad fužinskim jezom utonil Bogdan Jurca, star 15 let, iz Kladaja v Žirovskem vrhu. Pokojni je nameraval se z enim tovarišem preplavati Soro, vendar je na sredi nenadoma potonil. Ko so ga potegnili iz vode, je bil že mrtv. Zdravnik je ugotovil, da se je Bogdan utopil, ker se je šel po obilnem kosilu takoj kopat.

Praznovanje v Velesovem

Letošnji krajevni praznik so prebivalci krajevne skupnosti Velesovo svečano proslavili. Prometu so izročili modernizirano cesto med Trato in Adergasom, dolgo 900 metrov, urejeni pa so tudi priključki in parkirni prostori. Vse je veljalo kar 14 milijonov starih din, sami pa so prispevali kar 6 milijonov starih din.

Osrednja slovesnost je bila v soboto, ko so ob navzočnosti številnih predstavnikov občine in družbenopolitičnih organizacij, Cestnega podjetja, Komunalnega servisa in drugih prerezali trak in s tem izročili cesto prometu. V Adergasu pa je na proslavi o pomenu praznika govoril predsednik krajevne skupnosti Anton Ropret. Kulturni program so letos dopolnili tudi domači pevci. Vas je bila za to priložnost tudi lepo okrašena. Številni mlajši, zastave in cvetje so opozarjali mimoidoče na krajevni praznik.

Osemnajsta mednarodna regata na Bledu Jugoslovanska osmerca prva

Na Bledu se je v soboto popoldne začela 18. mednarodna veslaška regata, na kateri so sodelovali tekmovalci iz sedmih držav. Že prvi dan so imeli v izločilnih tekmovanjih naši tekmovalci največ uspeha saj so osvojili 10 prvih, 9 drugih in 12 tretjih mest.

Pred popoldanskim začetkom mednarodne veslaške regate pa so v soboto dopoldne v Zaki odkrili doprnski kip zaslužnemu veslaškemu delavcu Borisu Kocjančiču. »S svojim neumornim delom je Boris Kocjančič veliko pripomogel k dvigu veslaškega športa v Sloveniji in Jugoslaviji,« je povedal predsednik regatnega odbora Franček Mirtič, ki je odkril doprnski kip. V kratkem kulturnem sporedu v Zaki sta potem nastopila slovenski oktet in gledališki igralec Janez Rohaček.

V nedeljo pa se je na Bledu nadaljevalo finalno tekmovanje. Nastopilo je 346 veslačev (241 domačih in 105 tujih) iz sedmih držav. To zanimivo mednarodno prireditev si je ogledalo veliko tujih turistov in domačih obiskovalcev; k prijateljem popoldnevu in športnemu razpoloženju pa je veliko pripomoglo tudi lepo vreme. Po končanem tekmovanju so trije prvouvrščeni dobili kolajne, zmagovita ekipa v vsaki kategoriji pa še pokal. Najuspešnejši so bili romunski veslači, ki so dobili kar tri pokale, veslači Jugoslavije, Italije, Avstrije in Češkoslovaške pa po enega. Razen tega so jugoslovanski veslači osvojili štiri druga mesta in dve tretji v vrhunskem razredu. Nadvse prijetno pa so presenetili jugoslovanski veslači, saj sta oba naša osmerca osvojila prvi mesti.

Rezultati — vrhunski razred: četverec s krmarjem: 1. Lia (Dunaj), 2. Jadran (R), 3. Sportna četa (JLA); **dvojec brez:** 1. Ravallico (Trst), 2. Gusar (Split), 3. Villach; **dvojec:** 1. Steaua (Bukar), 2. Slavija (Bratislava), 3. Tatra (Praga); **četverec brez:** 1. Lokomotiva (Olomuc), 2. Dinamo (Buk.), 3. C. zvezda; **double scoul:** 1. Dinamo (Bukar.), 2. C. zvezda, 3. Jadran (R); **osmerec:** 1. Zagreb, 2. Bohemians, 3. Anitzia.

Mladinci — osmerec: 1. Mladost, 2. Villach, 3. Jadran (R); **double scoul:** 1. Tamiš, 2. Albatros; **četverec s krmarjem:** 1. Mornar, 2. Mladost, 3. Villach II; **skif:** 1. Kružič (Jadran R), 2. Hubner (Villach), 3. Udo (Nautilus Celovec).

Zenske — double scoul: 1. Jadran (R), 2. Gusar; **skif:** 1. Nautilus (Koper, Kozlovič), 2. Jadran (R) II (Franov), 3. Jadran I (Buneta).

A. Z.

Tekmovanje v slalomu pri Češki koči

Ob priliki praznovanja krajevnega praznika Jezersko je bilo v nedeljo, 22. junija, ob 10. uri pri Češki koči meddruštveno tekmovanje v slalomu. Udeležili so se ga tudi Avstrijci iz Zelezne Kaplje in Frantschnacha. Progo z 38 vratci je postavil Vinko Tepina na plazu pred kočjo.

Rezultati — člani: 1. Janez Košir (Jezersko) 55,3; 2. Slavko Udovč (Triglav) 59,0; 3. Georg Arl (Zelezna Kapla) 59,3. **Starejši mladinci:** 1. Viktor Pasterk 67,1; 2. Paul Lamprecht 69,1 (oba Zelezna Kapla). **Mlajši mladinci:** 1. Luka Karničar (Jezersko) 59,6; 2. Peter Lamprecht 69,7; 3. Alex Mory 70,2 (oba Zelezna Kapla). **Članice:** 1. Regina Dobrun (Jezersko) 79,4. **Mladinke:** 1. Marlies Hofstater (WSV Frantschnach) 75,0.

Ekipni prehodni pokal krajevne skupnosti Jezersko so osvojili tekmovalci smučarskega kluba Jezersko pred Zelezno Kaplo.

A. Karničar

Obisk pri naših telesnovzgojnih organizacijah

V Partizanu Kranj delovni vse leto

Večeri se. Iz osemletke Simona Jenka v Kranju odhajajo zadnji šolarji. Kmalu se bodo zaprla šolska vrata. V telovadnici pa se prižigajo luči. Pogledam v prostor, opremljen z raznovrstnim telovadnim orodjem. Vodnica Sonja je že razvrstila pionirke v več manjših skupin. Začele bodo vaditi na gredi, bradlji v parterju... V eni uri bo vsaka med njimi opravila vsaj pet različnih vaj. Tako se pripravljajo za nastope na različnih prvenstvih in meddruštvenih tekmah. Številčno so v društvu najmočnejše zastopane. Kar 110 jih je, zato Sonji pomagajo še Marina, Nada, Alenka, Draga in Francka. Tudi ostale skupine so močne. Gustelj vodi pionirje, Drago skrbi za članice, Marjan pa pomaga zdaj tej, zdaj oni skupini. Prav njega smo ujeli za krajši razgovor.

● Članstva imate kar precej, mar ne?

»Da. K rednim vajam jih prihaja okoli 250. Starost je zelo različna. Z vadbo začnemo že pri predšolskih otrocih, rekreacijske telovadbe pa se udeležuje večje število starejših članov. Najmanj je med njimi mladincev, ki se radi preusmerijo v drugo športno aktivnost.«

● Prav gotovo niste brez težav?

»Ob takem številu aktivnega članstva je razumljivo, da ena sama telovadnica ne zadostuje, saj jo uporabljamo lahko le v večernih urah. Sodobne opreme je premalo. Nekaj smo jo sicer kupili že spomladi, pa nam jo tovarna Elan še ni poslala. Višjih strokovnih kadrov ni. Vsi predajniki in vodniki (letos smo dobili 5 novih), so amaterji in za svoje delo prejemale le minimalno nagrado. V takih razmerah je naše delo usmerjeno bolj v množično vzgojo mladine kot pa v napredek kvalitativnih telovadk in telovadcev.«

● Kaj pa sodelovanje z učitelji telesne vzgoje?

»Pogosto imamo občutek, da naše delo ni dovolj upoštevano. Kolikokrat bi radi videli, da bi bili stiki tesnejši. Marsikaj bi se lahko izboljšalo, dopolnjevali bi vsak svoj učni načrt. Le včasih nas obiščejo predavatelji Stuhceva, Demšarjeva in Hribar, da nam predvsem pred tekmovanji pomagajo z nasveti.«

● Letošnji nastopi?

»Maja smo začeli z društvenimi in medobčinskimi prvenstvi. Udeležili smo se pohoda po poteh partizanske Ljubljane in dveh republiških prvenstev v gimnastiki. Nastopili pa smo tudi na športnem tednu v Križah, preteklo nedeljo pa v Ljubljani na republiškem prvenstvu v mnogoboju.«

● In načrti?

»Poleti z vadbo prenehamo. Pripravljamo že tabore in v Banjolah pri Pulju. V treh izmenah bodo tam lahko poceni letovali vsi člani našega društva. Marsikdo se bo naučil plavati, kajti tudi za to bomo ves čas letovanja skrbeli.«

Ob devetih zvečer bodo ugasnile luči tudi v telovadnici. Vsi, ki so v njej preživeli ta dan, uro ali dve prijetnega razvedrila ali so se pripravljali na zahtevnejše naloge, se bodo prihodnji teden spet vrnili vanjo. Kmalu jih bo vreme zvalilo v naravo, na morje. Pa srečno in prijetne počitnice!

B. Malovrh

Atletske vesti

● Na mednarodnem atletskem mitingu za memorial B. Hanžekovića je v soboto popoldne v Zagrebu Kranjčan Polde Milek zasedel drugo mesto v skoku v višino z rezultatom 205 cm. Z enakim rezultatom je zmagal član Crvene zvezde iz Beograda Todosičević. V isti disciplini je presenetil drugi predstavnik Triglava Dušan Prezelj, ki je z rezultatom 195 cm osvojil četrto mesto. V skoku v daljino je zmagal Steklé (CZ) — 736 cm. Franci Fister je bil deveti s 653 cm.

● V finalu tekmovanja za atletski pokal Slovenije za mlajše mladince in mlajše mladinke je v Novi gorici med mladinci zmagal celjski Kladivar Triglav je bil šesti, Jesenice pa osme. Med mladinkami so bile najboljše predstavnice Gorice, Triglav je zasedel deveto, Jesenice pa deseto mesto.

● V sklopu atletskega tekmovanja na III. gumijadi je Polde Milek v skoku v daljino s 730 cm zabeležil nov gorenjski rekord in letošnji najboljši rezultat v Sloveniji. M. Kuralt

Z otvoritve 3. gumijade v Kranju. — Foto: F. Perdan

Na gumijadi najboljša Sava

Na letošnji 3. gumijadi delavcev gumarske industrije Jugoslavije, ki je bila v soboto in nedeljo v Kranju, so imeli največ uspeha športniki in športnice kranjskega delovnega kolektiva Sava. Zmagali so v petih disciplinah. Najhujši konkurent za prvo mesto ekipa Borovo pa

se je morala zadovoljiti z drugim mestom. V posameznih disciplinah so bili najboljši: nogomet — 1. Borovo, 2. Sava; rokomet — moški — 1. Rekord, 2. Sava; ženske — 1. Sava; odbojka — moški — 1. Borovo, 2. Sava; odbojka — ženske — 1. Borovo, 2. Sava; namizni tenis —

moški — 1. Borovo, 2. Sava; namizni tenis — ženske — 1. Sava; atletika — moški — 1. Sava; atletika — ženske — 1. Rekord, 3. Sava; kegljanje — 1. Sava; streljanje — 1. Sava; šah — 1. Rekord, 2. Sava.

Končni vrstni red v vseh disciplinah pa je bil naslednji: 1. Sava, 2. Borovo, 3. Rekord-Rakovica, 4. Tigar-Pirot, 5. Ris-Zagreb, 6. Dimitrovgrad, 7. Vulkan Niš.

J. Javornik

Druga gorenjska nogometna liga

Kropa prvak

Nogometaši iz Krope so postali letošnji prvaki druge gorenjske nogometne lige. S tem pa so si pridobili pravico nastopanja v prihodnji sezoni v prvi gorenjski ligi.

Lestvica:

Kropa	15	11	2	2	63:60	24
Predosije	15	8	2	5	50:44	18
Naklo	15	7	3	5	37:34	17
LTHB	15	4	4	7	34:36	12
Podbrezje	15	4	2	9	39:54	10
Triglav B	15	3	3	9	27:52	9

P. Didič

Šport v kratkem

NOGOMET — V Kranju je bila odigrana finalna tekma za pokal Gorenjske. Nogometaši Triglava so premagali oslabiljeno moštvo letošnjega gorenjskega prvaka Lesce s 6:3 (4:0).

TENIS — V okviru republiške lige je ekipa Triglav II odigrala pred dnevi dvojno srečanje. Rezultati: Triglav II: Olimpija 1:2, Triglav II: Kamnik II 2:1.

Končano je tekmovanje za prvenstvo Gorenjske v speedwayu

Moped za Jožeta Zupana

Z nedeljskim tekmovanjem na dirkališču v Stražišču je bilo končano letošnje prvenstvo Gorenjske v speedwayu z mopedi. Po pričakovanju sta oba naslova ostala v Kranju. Med posamezniki je bil najboljši Jože Zupan, ki je zmagal z veliko prednostjo pred Tržičanom Pernušem. Kranjčan si je z zmago v generalni razvrstitvi s tem priboril tudi nagrado AMD Kranj — moped. Med ekipami je bila vsekakor večja borba za prvo mesto, saj je uspelo kranjskim dirkačem le za tri točke premagati ekipo AMD Tržič.

V tretji dirki je bil naslednji vrstni red: 1. Zupan, 2. Mokorel (Tržič), 3. Zorko, 4. Gros (oba Kranj), 5. Spendal, 6. Pernuš (oba Tržič), 7. Stefe (Kranj), 8. Razinger (Tržič) itd. Visoko uvrstitev pa sta si v nedeljski dirki zapravila mladi Stefe in Razinger, ki sta v zadnjem krogu nekaj metrov pred ciljem padla.

Generalni vrstni red po vseh treh dirkah pa je naslednji: 1. Zupan (Kranj) 95, 2. Pernuš (Tržič) 82, 3. P. Pintar (Sk. Loka) 77, 4. Razinger (Tržič) 71, 5. Saja (Kr.) 69, 6. Mokorel (Tržič) 68, 7. Stefe (Kranj) 60, 8. M. Pintar (Sk. Loka) 59 itd.

Ekipno: 1. Kranj 224, 2. Tržič 221, 3. Sk. Loka 184 itd.

Najbolje uvrščeni v generalni razvrstitvi so si pridobili pravico nastopa na republiškem prvenstvu, ki bo jeseni v Kranju. Z gorenjskega prvenstva bo na tem

tekmovanju nastopilo najmanj 8 najboljših dirkačev. J. Javornik

Jože Zupan

Janko Stefe je nastopil tudi v dirki motorjev 125 ccm. Čeprav je imel nov dirkalni motor aermachi, se ni mogel preveč upirati kasnejšemu zmagovalcu inž. Kriwaneku, Italijanu Bartarelliju in zahodnonemškemu tekmovalcu Walterju Scheimannu in je tako pristal na četrtem mestu.

V kategoriji motorjev 50 ccm je nastopilo 15 tekmovalcev. Čeprav Kamničan Janko Stefe ni tekmoval na specialnem tomosovem motorju, je kljub temu osvojil prvo mesto. Drugi je bil Svcicar Herbert Denzler, tretji pa Jugoslovan Tone Kralj. Zmagovalec te kategorije je postavil tudi nov kategorijski rekord z 92,072 km na uro.

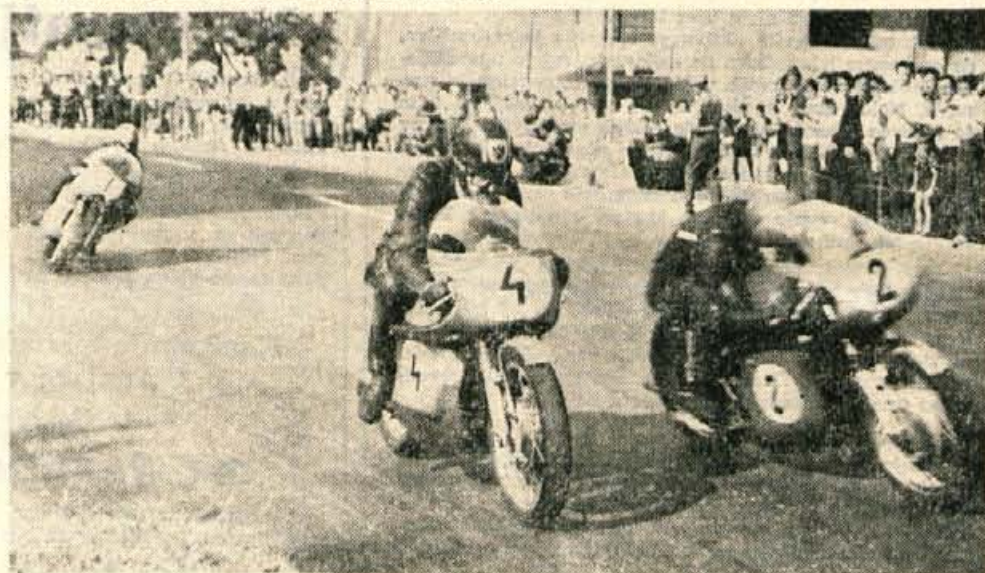
Motoristične dirke za Nagrado Kamnika Absolutna rekorderja - Milani in Marsovszky

Najbrž nihče od gledalcev na nedeljski motoristični dirki na Nagrado Kamnika ni pričakoval tako čudnega zapleta. Takoj po končanih dirkah je namreč kazalo, da je novi lastnik Nagrade Kamnika in s tem tudi absolutni rekorder simpatični Svcicar madžarskega porekla Gyula Marsovszky. Toda zvečer na uradni podelitvi nagrad je žirija ugotovila, da je enako hitrost in enak čas — 116,128 km/h in 1,02 minute — dosegel tudi Italijan Gilberto Milani v kategoriji motorjev 350 ccm. Tako sta si oba absolutna rekorderja razdelila Nagrado Kamnika, ki je letos znašala 3000 dinarjev.

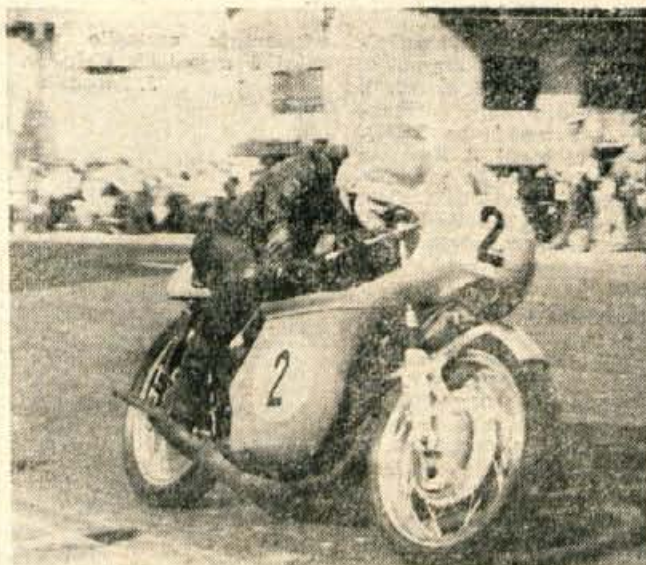
Sploh pa so bile nedeljske kamniške dirke v vseh pogledih rekordne. Tako so bili v vseh kategorijah doseženi novi rekordi, na delu pa smo videli skoraj vse najboljše mojstre hitrostnih motorističnih dirk. V kategoriji 50 ccm je bil najuspešnejši Janko Stefe, vendar moramo poudariti, da je imel precej olajšano delo, ker ni nastopila tomosova ekipa. V drugi dirki — kategorija motorjev 350 ccm — smo gledali ogorčen boj med kasnejšim zmagovalcem in solastnikom absolutnega rekorda Milanijem in Parlottijem. Janko Stefe je startal tudi pri motorjih 125 ccm, vendar kljub novemu motorju ni mogel doseči več kot četrtega mesta. V tej kategoriji je bil najhitrejši inž.

Kriwanek. Najlepša dirka je bila prav gotovo pri 500 ccm, ko je Gyula Marsovszky tri metre pred ciljem iztrgal končno zmago Gingerju Molloyu iz rok. Na kamniških dirkah so tekmovali še tekmovalci v kategoriji 250 ccm — zmagal je lanskoletni rekorder Italijan Bergamonti in motorji s prikolicami, kjer sta zmagala zahodnonemška tekmovalca Müller in Bucher.

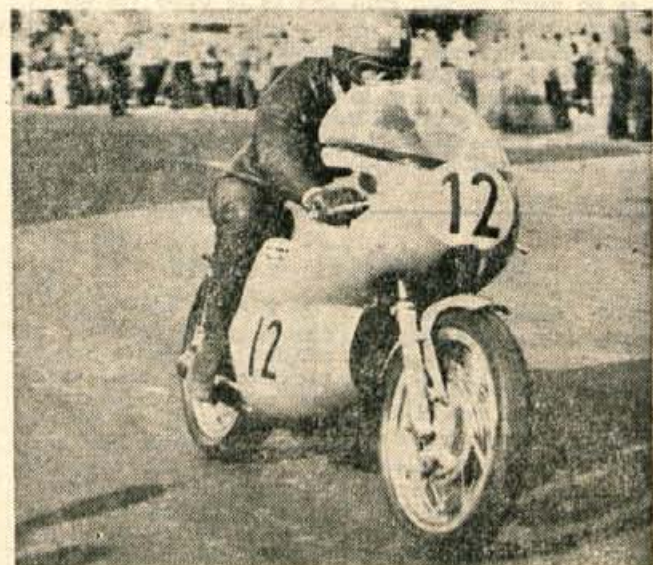
Besedilo: V. Guček
Fotografije: F. Perdan

Na fotografiji vidimo tri tekmovalce v kategoriji 500 ccm, in sicer: Johna Doddsa — startna številka 1, ki je bil na koncu dirke tretji, Gingerja Molloya — startna številka 2, ter Avstrijca Karla Auerja. Zmagovalec v tej kategoriji je bil Svcicar Gyula Marsovszky z novim absolutnim rekordom kamniške proge — 116,128 km/h

Novozelanec Ginger Molloy je v nedeljo startal kar trikrat. Pri dirki motorjev 500 ccm ga je le tri metre pred ciljem prehitel Svcicar Marsovszky in ga tako potisnil na drugo mesto. Poleg tega je osvojil drugo mesto še v kategoriji 350 ccm in tretje mesto pri tekmovanju 250 ccm.

Svcicar Gyula Marsovszky je bil edini absolutni rekorder kamniške proge samo nekaj ur. Zvečer — ob razglasitvi rezultatov — je namreč tekmovalna žirija ugotovila, da je enako hitrost in enak čas dosegel tudi Italijan Gilberto Milani v dirki motorjev 350 ccm.